Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети,
Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

ГАЗЕТА 1918 ЙИЛ 21 ИЮНДАН ЧИҚА БОШЛАГАН. • 14 март 1970 йил, шанба ◆ № 61 (14.527). ◆ Баҳоси 2 тийин.

ХАЛҚ БОЙЛИГИ — МУҚАДДАС

Тошкентдаги биринчи пойафзал фабрикасида ҳам республикамиздаги ҳамма корхоналар қатори КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш тўғрисида»ги Хати қизғин муҳокама қилинди. Йиғилишда кекса пойафзалчи цех бошлиғи Аҳмаджон Абдуллаев бир ибратли гап айтди:

— Мўйсафидларимиз исрофгарчилик, нобудгарчиликни кўриб қолишса, ҳой уволи тутмайдими, кўзингга қараб ишла, эс-ҳушингни йиғиб ол деб, койишади. Биз ҳам партия ва ҳукуматимизнинг Хатини муҳокама қилар эканмиз, ўз-ўзимиздан, ёнимиздаги дастгоҳда ишлаётган шеригимиздан, мусобақадошимиздан, хом ашё етказиб бераётган ташкилотлардан ишнинг кўзини билиб меҳнат қиляпсизми, нобудгарчилик бўлмаяптими, ҳушёр бўлинг, уволи тутади-я, уволи, деб сўрашимиз ўринли бўлади.

... Саноат, қурилиш, транспорт, алоқа корхоналарининг меҳнаткашлари, қишлоқ хўжалик ходимлари, хуллас халқ хўжалигимизнинг ҳамма соҳаларида ишлаётган кишилар юбилей йилини меҳнатда катта зафарлар билан нишонлаш учун ҳормай-толмай ишламоқдалар. Партия XXIII съездининг экономикамиз олдига қўйган катта вазифалари муваффақиятли адо этилмоқда. Аммо ҳали халқ хўжалигимиз ишида талайгина камчиликлар ҳам борлиги тўғрисида КПСС Марказий Комитетининг декабрь Пленумида ва СССР Олий Советининг еттинчи сессиясида гапириб ўтилди. Меҳнат унумдорлиги бирмунча суст ўсмоқда. Ижтимоий ишлаб чиқаришнинг самарадорлигини ошириш учун яна ҳам ғайрат билан ишлашимиз лозим бўлади. Саноатимизнинг айрим тармоқлари планда кўзда тутилганидек тез суръатлар билан ривожланмаяпти.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Хатида хўжаликни ишнинг кўзини билиб, етти ўлчаб бир кесиб, обдон ўйлаб иш юритиш йўллари аниқ кўрсатиб берилган. Беш йиллик якунланадиган йилда давлат планларини бажариш ва ошириб бажариш, корхоналар иқтисодини кўтариш учун ҳамма резерв ва имкониятларни ишга солиш, фан ва техника ютуқларидан унумли фойдаланиш, меҳнат унумдорлигини муттасил ошириш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш лозим бўлади. Совет кишилари партия ва ҳукуматимиз Хатини бафуржа муҳокама қилар эканлар, ўз цехлари, участкалари ва корхоналарида, қурилишларда, колхоз ва совхозларда, ўзлари хизмат қилаётган идораларда маҳсулот ишлаб чиқаришни кўпайтириш, сифатини яхшилаб, таннархини арзонлаштириш учун катта имкониятлар борлигини рўй-рост кўрсатиб бермоқдалар. Тошкент, Чирчиқ, Андижон машинасозлари, Бухоро ва Фарғона газчилари ва нефтчилари, Олмалиқ ва Бекобод металлурглари янги ускуна ва машиналар, ёнилғи ва металл ишлаб чиқаришни кўпайтиришга қаратилган янги-янги қимматли таклифларни айтмоқдалар ва уларни рўёбга чиқариш учун жонбозлик билан ишламоқдалар. Енгил ва озиқ-овқат саноати корхоналарининг коллективлари эл-юртга манзур бўладиган кийим-кечак, пойафзал ва озиқ-овқат маҳсулотлари ишлаб чиқариш, шу билан бирга тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш учун курашмоқдалар.

Халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш деганимизда иш вақтининг ҳар бир минутидан унумли фойдаланишни, ускуналар ва машиналарни тўла қувват билан ишлатишни, кам меҳнат ва маблағ сарфлаб яхши маҳсулот тайёрлашни тушунамиз. Лекин афсуски, республикамизда халқ, давлат мулкини авайлаб-асрамаётган, баъзан маблағ ва хом ашёнинг совурилишига йўл қўяётган, тежаш ҳақида кўп гапириб, аммо кам иш қилаётган корхона раҳбарлари ҳам бор. Наманган даги шойи ва костюмбоп газламалар комбинатида тафтиш ўтказилганида шу нарса аниқландики, бу корхонада молия интизоми бузилган, хом ашё, электр энергия ва бошқа материаллар ортиқча сарфлаб юборилган, машина ва ускуналар бир меъёрда ишлатилмаётир. Саноат корхоналарида минг-минглаб сўм харжлаб сотиб олинган ҳамда меҳнат унумдорлигини ва маҳсулот сифатини яхшилашга хизмат қилиши лозим бўлган ускуналар келтиришга келтириб қўйилиб, лекин ойлаб ўрнатилмасдан, ишга солинмасдан ётганлигига нима деса бўлади!? Буни ҳам халқ мулкига жони ачимаслик деб баҳолаш керак бўлади. Масалан, Самарқанд суперфосфат заводида кўпгина янги ускуналар чанг босиб, занг босиб ётибди. Унлаб корхоналарда шу жумладан, Андижон трикотаж фабрикаси, Тошкент ёғмой комбинати, Чирчиқ трансформатор заводида ускуналар ва машина қувватидан чала-ярим фойдаланилмоқда.

Қурилиш лойиҳадан бошланади. Агар иморат, иншоот, завод-фабрика, уй-жой ва маданий-маиший муассаса лойиҳасини тузаётган мутахассис ўз соҳасининг билағони бўлса, янги прогрессив қурилиш материалларини қўллашни ўйласа, исрофгарчиликка йўл қўймаса, бу объект қурилиши арзонга тушади. Лойиҳани рўёбга чиқараётган бинокор зиммасида ҳам катта вазифалар туради. Лекин маблағлар кўпдан-кўп қурилишларга сочиб юборилаётганлиги, қурилишлар чўзилиб кетаётганлиги ташвишли ҳолдир.

Халқ хўжалигимизнинг ҳамма соҳаларида ҳали ишга солинмаган резерв ва имкониятлар кўп. Партия, совет ва хўжалик ташкилотлари ишни партия ва ҳукуматимизнинг Хати асосида ташкил этиб, меҳнаткашларни беш йиллик планни муваффақиятли бажаришга, тежаб-тергаб иш юритишга сафарбар этишлари лозим.

ШАЛОЛА СЕҲРГАРЛАРИ

БЕШ ЙИЛЛИК ИЛҒОРЛАРИ

Чирчиқ дарёси Чотқол тоғларининг орасидан отилиб чиқиб, тўлғониб ва кўпикланиб оқмоқда. Ким билади, қайси замонлардан бери унинг ирмоқларидан бири — Зах шалоласи камалакдек товланиб ётибди. Халқ бу шалола ҳақида қанчадан-қанча эртаклар, афсоналар тўқиган. Бироқ, ана шу эртаклар ва афсоналардан энг ажойиби бугунги кунда тўқилган қўшиқдир.

Шўхоқар Зах билан бир қаторда аллақачонлардан буён бошқа дарё — сут дарёси оқмоқда. Бу дарёни Сибирь тайгасидан келган қиз Анастасия Чудная вужудга келтирди. У, Новосибирск яқинидаги Соловьева қишлоғида меҳнат қиларди. Совхознинг энг яхши комбайнчиси эди. Узоқ ўлкаларнинг романтикаси Анастасия ва унинг умр йўлдоши Николайни Чирчиқ соҳилидаги гўзал шалолага олиб келди. Бу ерда Николай ветеринария техниги касбини эгаллади. Анастасия қаерга бориши керак эди? Яна комбайн ҳайдаши керакми? Бундай қилса яхши бўларди. Бироқ, бу ерда, кўм-кўк воҳада Сибирдагидек кенг ғаллазорлар йўқ эди. Атрофда фақат пахта далалари.

Кунларнинг бирида Анастасия эри ишга кирган чорвачилик институтининг экспериментал базасига келди. Уни оқ халат кийган икки аёл таклиф этишган эди.

— Сут соғувчи бўлишни истайсанми,— деб сўради улардан бири.

Анастасия ўйланиб қолди.

— Нега индамайсан? Демак, сенга тўғри келмайдиганга ўхшайди, шундайми? Бекор қиляпсан. Бизлар сен илгари комбайнчилик қилганлигингни биламиз. Лекин бизнинг касбимиз ҳам қизиқарли.

Кечқурун эри Анастасияга ўша икки аёл — Екатерина Мозговой, ва Мария Макаровалар Ўзбекистоннинг энг тажрибали сут соғувчилари эканлигини айтди.

... Шогирдлик даври бошланди. Анастасия аввал Екатерина Мозговойдан, сўнг Мария Макаровадан иш ўрганди. Ҳар бир касбнинг ўз хусусияти, ижобий ва салбий томонлари бўлади. Анастасия сут соғувчилик касбига кўникма ҳосил қила бошлади. У энди эрталаб соат бешда соғиш залига шошиларди. Сигирларни соғиш жуда эрта бошланади. Ўрганмаган ишни қилиш қийин. Бироқ, Анастасия кун сайин суръатни тезлаштира борди. Орадан бир ой ўтгач ўн бош сигирни, сўнг эса 27 бош сигирни соға бошлади. Бу, шу атрофдаги жойларда рекорд кўрсаткич эди. Аммо бу кўрсаткичга эришиш жуда қийин бўлди! Анастасиянинг қўллари оғрирди. У механизмларнинг тилига тушунарди, ичида ўзича ғаллани комбайнлар билан ўриб олардик деб ўйларди. Пахта терадиган машиналар ҳам бор. Сут соғувчилар учун қандай машиналар бор экан?

У, олимлар «Тандем» деган ақлли машина ихтиро қилишибди, деб эшитди. Нима учун бу машина бизда йўқ?

Хўжалик «Тандем» установкасини сотиб олди. Лекин дастлабки кунларда қийинчиликлар ва муваффақиятсизликлар юз берди. Дам баллонлар ёрилиб кетарди, дам вакуум сусайиб қоларди.

— Эндиликда, — деб эслайди Чудная,— бу қийинчиликлар орқада қолди. «Тандем» яхши ишламоқда. Икки соат ичида 170 бош сигирни соғяпман. Аппаратни ювиш ва зални тозалашга ярим соат вақт кетади. Бу иш жараёнлари ҳам механизациялаштирилган. Соғувчи фақат приборларни уддабуронлик билан бошқарса бас. Мен институтимизда, илғор тажриба мактабида мингдан ортиқ қизлар ўқиб чиққанлигидан хурсандман.

— Ана шу қизлар қандай ишлаяпти экан, сиз уларнинг ҳузурига бориб турасизми?

— Айрим ҳолларда бир оз вақтимни ажратаман. Бизнинг базамизга яқин жойдаги «Ўзбекистон 40 йиллиги» колхозида ажойиб сут соғувчилар опа-сингил Мунаввар ва Инобат Исҳоқовалар меҳнат қилишяпти. Уларга ҳавасим келади. Бухоронинг яқинидаги Ғиждувонда бошқа бир сут соғувчи дугонам Гулнора Ғаффорова ишлаяпти. Эътироф этиш керакки, бир центнер сутнинг таннархи кўрсаткичи бўйича Гулнора Ғаффорова мендан анча ўзиб кетди. Мен соғаётган бир центнер сутнинг таннархи 14 сўм 30 тийинга, Гулнора соғаётган бир центнер сутнинг таннархи эса 11 сўм 50 тийинга тўғри келмоқда. Гулнора ҳар бир сигирдан ўрта ҳисобда 4 минг килограммдан зиёд сут соғиб оляпти. Мен эса 3300—3500 килограммдан сут соғиб оляпман. Кўриб турибсизки, ўртадаги тафовут анча. Бироқ, мен бундан хафа бўлаётганим йўқ, балки қувонмоқдаман. Мени бошқа нарса ташвишлантирмоқда.

Анастасия Чудная ўзини ташвишлантираётган нарса ҳақида куйиб-пишиб гапирди. «Красний водопад»даги илғор тажриба мактабини мингдан ортиқ қиз тамомлади. Лекин улар ҳозир қаерда? Уларнинг ҳаммаси ҳам сут соғувчи бўлиб ишлаяптими? Шуниси ажабланарлики, уларнинг ҳаммаси ҳам сут соғувчи бўлиб ишламаяпти. Уларнинг кўпчилиги турли сабаблар билан соғиш установкаларини ташлаб кетишди. Колхозлар ва совхозлар кўп пул сарфлаб, сотиб олган «Тандем»лар кўп ҳолларда бекор турмоқда, занглаб қоляпти. Республикадаги мавжуд 730 соғиш агрегатидан тенг ярми ишламаяпти.

Бунга сабаб нима? Балки бу агрегатларнинг қандайдир камчилик нуқсонлари бордир? Анастасия Чудная «Тандем» жуда яхши ишлашини амалда исботлади. У, «Тандем» установкасида жуда юксак натижага эришмоқда — икки соат ичида бир тонна сут соғиб олмоқда.

Биз Анастасия Чуднаянинг қимматли тажрибасини кенг ёювчилар топилади, деб ишонамиз.

Й. МУҚИМОВ,
(«Правда» мухбири).
Ўзбекистон ССР.
«Правда» 13 март.

РЕСПУБЛИКА БЎЙЛАБ

КАЛИНИН районидаги К. Маркс номли колхознинг сут-товар фермаси коллективи юбилей йилида 725 тонна сут етиштириш мажбуриятини олган. Суратда: (чапдан) Муҳаббат Тўлаганова, Васила Қорабоева ва Хурсандой Уруновалар сут соғиш учун кетишяпти.

Қ. Розиқов фотоси. (ЎзТАГ).

ЧОРВАДОРЛАР ТОРТИҒИ

ЖАРҚЎРҒОН. **[«Совет Ўзбекистони» мухбиридан].** Район колхозлари ва «Сурхон» совхозининг чорвадорлари давлатга гўшт сотиш биринчи квартал планини муддатидан олдин ошириб бажардилар. Планда белгиланган 187 тонна ўрнига 190 тоннадан зиёд гўшт топширилди.

«Сурхон» совхози бўрдоқибоқарлари давлатга гўшт топшириш ярим йиллик планини ошириб адо этдилар. Давлатга гўшт етказиб беришда «Социализм», «Коммунизм» ва «Москва» колхозларининг чорвадорлари ҳам яхши кўрсаткичларни қўлга киритдилар.

А. ХАЛИЛОВ.

ЎЗБЕКИСТОН ССР ОБЛАСТЛАРИДА БЕДА ЭКИШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА

1970 йил 13 мартга бўлган

МАЪЛУМОТ

(гектар ҳисобида)

Биринчи стун — областлар, иккинчи стун — беда экиш плани, учинчи стун — экилган майдон, тўртинчи стун — планнинг бажарилиш проценти, бешинчи стун — шу жумладан бошқа экинларга аралаштириб экилган беда

Самарқанд	12000	10402	86,7	7804
Сирдарё	22000	16288	74,0	8733
Бухоро	11000	7669	69,7	7466
Қашқадарё	7500	4923	65,6	986
Фарғона	11000	7064	64,2	5270
Андижон	10500	6143	58,5	6054
Сурхондарё	8000	4501	56,3	4258
Наманган	9000	4174	46,4	4174
Тошкент	13000	4767	36,7	4031
Хоразм	6000	277	4,6	236
ҚҚ АССР	10000	14	0,1	14
Республика бўйича:	120000	66222	55,2	49326

БЕШ йиллик план топшириқларини муддатидан илгари бажариш ва В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб кутиб олиш учун республикамизда кенг қулоч ёйган ватанпарварлик ҳаракатининг ташаббускори Мирзачўл районидаги Ленин номли совхознинг коллективи чигит экишга пухта тайёргарлик кўрмоқда. Бу ерда барча экиш агрегатлари шай қилиб қўйилди. Суратда: (чапдан) совхознинг транспорт бўлими бошлиғи Ғ. Мўйдинов, тракторчи У. Уринбоев ва бўлим агрономи К. Жўраевлар марказий устахона ҳовлисида.

А. Тўраев фотоси.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

РАССОМ УМАР ЖУРАҚУЛОВНИ МЕҲНАТ ҚИЗИЛ БАЙРОҚ ОРДЕНИ БИЛАН МУКОФОТЛАШ ТЎҒРИСИДА

Совет тасвирий санъатини ривожлантиришдаги хизматлари учун рассом **Умар Жўрақулов Меҳнат Қизил Байроқ** ордени билан мукофотлансин.

СССР Олий Совети Президиумининг Раиси
Н. ПОДГОРНИЙ.

СССР Олий Совети Президиумининг Секретари
М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1970 йил, 12 март.

ЧЎЛДА БОҒЛАР ЯРАТАЙЛИК

Мамажон ДАДАЖОНОВ,
Мирзачўл районидаги Ленин номли совхоз директори, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, Ўзбекистон ССР Олий Совети депутати.

Мен ушбу мақолада ҳам пахта, ҳам боғ ҳақида гапирмоқчиман. Нега десангиз, биз яшаб, меҳнат қилаётган Мирзачўл ерларида пахта билан бир қаторда боғ-роғлар, соя-салқин жойлар жуда-жуда зарур.

Мирзачўлда худди Фарғона водийсидагидек оромгоҳлар бунёд этиш мумкинми? Албатта мумкин. Ҳамма гап боғдорчиликка ихлос қўйишда, бунинг учун жон койитишда қолган. Шу хусусда совхозимиз ҳақида тўхталиб ўтишга тўғри келади.

Биз меҳнат қилаётган Ленин номли совхоз 1969 йил арафасида ташкил этилди. Дастлабки кунларда одамлар жуда оз эди. Бурноғи йили қишнинг қаттиқ совуғида, бўронли кунлар-у, изғиринли тунларда биз вагонларда истиқомат қилиб ишладик, ер очдик, кейинчалик чўлга сув келтирдик. Хуллас, ўтган йили 4 минг гектар майдонга чигит экиб, давлатга 7 минг тоннадан ортиқроқ «оқ олтин» етказиб бердик. Пахтанинг 4214 тоннаси машиналарда териб олинди. Совхоз планнигина эмас, социалистик мажбуриятини ҳам анча ошириб адо этди.

Қалб амри билан чўлга келган кишилар башарият доҳийси В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллигини муносиб совғалар билан кутиб олиш мақсадида ажойиб ташаббус бошладилар. Совхоз бўйича юбилей йилида 5 минг гектар ердан она-Ватанга 10 минг тонна пахта армуғон этишга сўз бердик. Бизнинг бу ташаббусимизни Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети қўллаб-қувватлади. Бу, бизга жуда катта мадад бўлди. Барча ишларимизни олинган мажбуриятнинг сўзсиз бажарилишини таъминлашга қаратмоқдамиз.

Шу кунларда чигит экиш кампаниясига ҳар тарафлама пухта тайёргарлик кўрилмоқда. 30 та ҳайдов трактори, 60 та чопиқ трактори, 50 та сеялка шай қилиб қўйилди. Бу йилги об-ҳавонинг анча дуруст келишини эътиборга олиб, март ойининг охирларидан бошлаб ерга уруғ қадаймиз. Чигит ҳамма майдонларга фақат 90×20 сантиметр схемаси асосида кенг қаторлаб жойлаштирилади. Бу ғўзани икки томонлама яхши парвариш қилиш имкониятини беради.

Инсон табиатнинг барча ноз-неъматларидан, инъомларидан баҳраманд бўлмоғи керак. Биз буни эътиборга олиб, чўлда боғ-роғлар яратишга киришдик. 27 гектар майдонга олма, анор, нок, ёнғоқ, гилос, ўрик, олхўри, шафтоли ва бошқа мевали дарахт кўчатлари ўтқаздик. 25 гектар ерда эса токзор барпо этдик. Шундай қилиб 52 гектарлик боғ ва узумзорларимиз бўлади. Токларнинг дастлабки ҳосилидан чўлқуварларимиз шу йилнинг кузида тановвул қилишади, деган умиддамиз.

Кейинги ойларда совхоз ишчилари учун 152 та уй-жой қурилиб, фойдаланишга топширилди. Уларда 304 оила истиқомат қилади. Ҳар бир уйда яшаётган оила учун 8 сўтихдан ер ажратдик. Ана шу томорқаларда ҳам ҳар хил мевали ва манзарали дарахт кўчатлари гуркираб ўсади, боғлар вужудга келади, полизчилар ҳосилини кўз-кўз қилади. Шу мақсадда Фрунзе шаҳридан 30 минг туп кўчат келтирдик.

Тағин 208 минг туп мевали ва манзарали дарахт кўчатлари сотиб оляпмиз. Бу кўчатларнинг бир қисми совхоз посёлкасига келтирилди ва ниҳол ўтқазиш барча бўлим ҳамда бригадаларда авж олиб кетди. Йўл ёқаларига 1 минг тупдан зиёдроқ атир гуллар экдик. Совхознинг қайси участкасига боргудек бўлсангиз, анвойи ҳид таратиб турган атир гулларни, ям-яшил барг ёйиб ўсаётган турли-туман дарахтларни кўриб албатта қувонарсиз. Чунки, орадан икки-уч йил ўтар-ўтмас, бутун совхоз посёлкаси, йўллар, хиёбонлар дарахтлар оғушида қолажак. Биз чўлдаги ҳар бир совхозда боғ-бўстонлар, дарахтзорлар бўлишини истардик.

Яхши ният билан кўчат эк, деган нақл Мирзачўлда ҳам ўз ифодасини топаётганлигидан беҳад қувонасан, киши! Абдулла Маманазаров, Юсуфжон Мамажонов, Мўминбобо Расулев сингари қўли гул боғбонларимиз кўчат ўтқазиш учун вақт-соатни сира аямайдилар. Қаҳон қараманг, сиз уларни гоҳ боғ яратилаётган участкада, гоҳ бўлимларнинг дала шийпонларида иш билан машғул бўлиб юрган пайтларида учратасиз.

— Ҳозир меҳнат қиляпмиз, ҳадемай роҳатини ҳам кўрамиз! — дейишяпти отахонлар.

Уларнинг гапида жон бор. Орадан салвақт ўтмай, совхозимиз территорияси ажойиб боғ-бўстонларга бурканади. Мўътабар отахонларимиз, онахонларимиз, бувижонларимиз, катта-кичик фарзандларимиз шу боғлар роҳатини кўради, гаштини суради. Ҳа, Мирзачўл чинакам боғлар диёрига айланади.

КЎЧАТ ЭКИНГ!

Шу йил 10 мартгача республикамиз областлари, Қорақалпоғистон Автоном Республикаси ва Тошкент шаҳрида кўчат экиш топшириғи қуйидагича бажарилди. Бухоро областида пландаги 6 миллион ўрнига 5 миллион 204 минг туп, Қашқадарё областида 5 миллион 500 минг ўрнига 3 миллион 930 минг 200, Сурхондарё областида 4 миллион 400 минг ўрнига 2 миллион 708 минг 600, Тошкент шаҳрида 1 миллион 500 минг ўрнига 837 минг 300, Фарғона областида 7 миллион 600 минг ўрнига 4 миллион 62 минг 900, Сирдарё областида 5 миллион 600 минг ўрнига 2 миллион 844 минг 300, Андижон областида 5 миллион 600 минг ўрнига 2 миллион 362 минг 300, Самарқанд областида 7 миллион 600 минг ўрнига 3 миллион 173 минг 100, Тошкент областида 5 миллион 300 минг ўрнига 1 миллион 338 минг 900, Наманган областида 5 миллион 100 минг ўрнига 1 миллион 29 минг 300, Хоразм областида 3 миллион 400 минг ўрнига 124 минг 700 ва Қорақалпоғистон АССР да 3 миллион 200 минг ўрнига 10 минг 400 туп кўчат ўтқазилди.

Шу муддатгача министрликлар ва идоралар бўйича кўчат ўтқазиш топшириғи қуйидагича адо этилди: Тошкент шаҳар ижроия комитети бўйича пландаги 1 миллион 367 минг туп ўрнига 806 минг 500 туп, Ўзбекистон ССР Қишлоқ хўжалик министрлиги бўйича 32 миллион 128 минг ўрнига 18 миллион 1200, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги бўйича 3 миллион 40 минг ўрнига 1 миллион 676 минг, Урта Осиё темир йўл бошқармаси бўйича 845 минг туп ўрнига 429 минг, Ўзбекистон ССР Автомобиль йўллари қуриш ва фойдаланиш министрлиги бўйича 545 минг ўрнига 233 минг, «Голодностепстрой» бўйича 1 миллион 850 минг ўрнига 786 минг 700, Ўзбекистон ССР Коммунал хўжалик министрлиги бўйича 3 миллион 730 минг ўрнига 1 миллион 546 минг 800, Ўзбекистон ССР Маориф министрлиги бўйича 1 миллион 732 минг ўрнига 626 минг 700, Ўзбекистон ССР Соғлиқни сақлаш министрлиги бўйича 497 минг ўрнига 138 минг 700, Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Ўрмон хўжалиги давлат комитети бўйича 10 миллион 790 минг ўрнига 2 миллион 579 минг, Ўзбекистон ССР Озиқ-овқат саноати министрлиги бўйича 4 миллион 276 минг туп ўрнига 600 минг 800 туп кўчат ўтқазилди.

Республика бўйича 60 миллион 800 минг туп ўрнига 27 миллион 424 минг 400 туп кўчат ўтқазилди ва план 45 процент бажарилди.

ТЕЖАМКОРЛИК — ҲАММАНИНГ БУРЧИ

● ХОРАЗМЛИКЛАР ТЕЖАМКОРЛИК ҲАҚИДА КЕНГАШМОҚДАЛАР.

● ТАБИИЙ ГАЗ ВА НЕФТЬ НЕСТ-НОБУД БЎЛМАЙДИ.

● ХАТ ТЎҚИМАЧИЛАР МУҲОКАМАСИДА.

● ОЗ МЕҲНАТ ВА МАБЛАҒ САРФЛАБ ЯНГИ МАШИНАЛАР ИШЛАБ ЧИҚАРИЛМОҚДА.

● МАТЕРИАЛЛАРНИНГ ИСРОФ БЎЛМАСЛИГИ УЧУН ҲАР БИР ИШЧИ ЖАВОБГАР.

ЯНГИЙУЛ кондитер фабрикаси ишчи, инженер-техник ходимлари партия ва ҳукуматимизнинг тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш ҳақидаги Хатини қизғин кутиб олдилар. Улар юбилей йилида 31 миллион 660 минг сўмлик кандолат маҳсулотлари етказиб бериш учун ғайрат кўрсатишяпти. Суратларда: (юқорида) карамель цехининг илғор ва тежамкор ишчиси Фотима Ғафурова. Пастдаги суратда эса вафли-печенье цехи.

Ф. Лутфуллаев фотолари.

СИРДАРЁ

ИШЧИНИНГ ЎЙЛАРИ

ЯНГИЕР сопол-дренаж қувурлари заводи ишчилари, инженер-техник ходимлари КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш ҳақида»ги Хатини қизғин муҳокама қилдилар...

Завод бундан саккиз йил олдин ташкил топган эди. Дастлаб ишни кичик сопол буюмлар тайёрлашдан бошлаган бу корхона ҳозирги кунда замонавий ускуналар билан жиҳозланган йирик заводга айланди. Завод тайёрлаётган сопол-дренаж қувурлар Мирзачўлни ўзлаштириш, суғориладиган ерларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилашда жуда катта роль ўйнамоқда. Хуллас, қувурларга эҳтиёж йил сайин ортиб бормоқда.

Хат ўқиб бўлингач, завод директори **Ю. Шомуродбеков** корхонада қилинаётган ишлар тўғрисида қисқача ахборот берди.

— Ҳаммага маълумки, бундан беш йил олдин сопол буюмларининг анчаси синар, бракка чиқар эди. Кўпгина муҳим тадбирлар энг аввало, ишчиларнинг масъулияти оширилгач, брак кескин камайди. Корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ҳам ортмоқда. Ўтган йили 666 километр қувур тайёрланган. Бу йил 850 километр ишлаб чиқариш мўлжалланяпти. Шу йилнинг ўтган икки ойи муваффақиятли якунланди.

Мавжуд ишлаб чиқариш резервлари, барча имкониятлар ишга тушганми? Коллектив олдида турган улкан вазифани бажариш учун яна нималарга эътибор бериш керак? Хат муҳокамаси шу руҳда ўтди.

Мунозарани цех бошлиғи **Г. Лихалетов** бошлаб берди:

— Биз иш жараёнларини батамом механизациялашга кам эътибор беряпмиз. Қувурларни прессдан олиш, конвейерга ўрнатиш, қолиплаш ҳалигача қўлда бажариляпти. Бу ишларга жуда кўп иш кучи ва вақт сарфланмоқда.

В. МУРЗИН — шофёр:

— Ишимизнинг сифати ҳақида жиддий ўйлаб кўрмаяпмиз. Мана, масалан, прессни олайлик, у дамбадам ишдан чиқади. Сабаби нимада? Ремонтчиларимизнинг масъулиятсизлигида. Улар чала-чулпа ремонт қилишмоқда. Қўлдан кетгунча, эгасига етгунча қабилида ишлаётган кишиларга қаттиқ чора кўрилмаяпти.

Ю. БОБИЛОВ — ишчи:

— Ишчига яхши шароит яратиб бериш ҳам резервга киради. Ишчилар посёлкасининг ташкил топганига олти йил бўлди. Аммо, ҳозиргача клубимиз йўқ. Биз шаҳардан анча олисдамиз. Кино кўриш учун 7-8 километр йўл босишга тўғри келади. Бундан ташқари, посёлкада на касалхона, на медицина пункти бор. Бошлиқларимиз бу ҳақда жиддий бош қотирмаётирлар. Ахир, посёлкамизда икки минг аҳоли яшайди.

Йиғилишда сўзга чиққан бошқа ўртоқлар ҳам Хат муносабати билан катта масалаларни ўртага ташлашди. Чунончи, ишчиларнинг қўнимсизлиги ҳақида ҳам гап бўлди. Ўтган йил давомида заводга 132 киши қабул қилинган. 124 ишчи турли сабаблар билан ишдан кетган. Ишчиларнинг малакасини ошириш хусусида пухта ўйлаб кўриш керак.

Завод коллективининг йиғилиши ишлаб чиқариш резервларидан оқилона фойдаланиш, тежамкорликка қаттиқ риоя қилишга қаратилган муҳим қарор қабул қилди. Қарорда жумладан қуйидагилар таъкидланади: **100 минг сўм маблағни тежаб қоламиз. Янги рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларини жорий этамиз, 1500 тонна каолин лойи, 50 минг киловатт-соат электр энергия, минглаб куб метр табиий газ иқтисод қилинади.**

Т. ЖАМОЛОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

ТОШКЕНТ

МАҚСАД — САМАРАДОРЛИК

Тошкент тўқимачилик комбинатининг ишчилари ва инженер-техник ходимлари Хатни активлик билан муҳокама қилмоқдалар. Асосий эътибор ишлаб чиқаришни яхшироқ ташкил этиш, мавжуд резервларни ишга солишга қаратилмоқда. Комбинатнинг 2-йигирув-тўқув фабрикасида Хатни муҳокама қилишга бағишланган йиғилиш ана шундай руҳда ўтди. Коллектив беш йиллик план-топшириқларини бажариш борасидаги ишларни яна бир карра таҳлил қилди.

Фабриканинг 1970 йил дастлабки икки ойидаги меҳнат натижалари чакки эмас. Маҳсулот ишлаб чиқариш ва уни реализация қилиш планлари муваффақиятли бажарилмоқда. Йигирувчилар ва тўқувчиларнинг омилкорлик билан иш тутганлиги туфайли ўтган икки ой ичида 30 тоннага яқин қимматли хом ашё тежаб қолинди.

Аммо, бу натижалар ишчиларни ҳали қониқтиргани йўқ. Шу сабабли Хат эътибор билан кутиб олинди.

Йиғилишда мастер ёрдамчиси З. Акимова диққатга сазовор фикрларни ўртага ташлади.

— Тан олиш керак, — деди у, — гоҳо сон кетидан қувиб, сифатни унутяпмиз. Масалан, тайёрлов цехи ишчиларининг меҳнатини олиб кўринг. Улар баъзан бракка йўл қўйишмоқда. Тайёрланган ип тез-тез узилиб турибди. Бу узилиш дастгоҳларини 5-10 минут, ҳатто ярим соатлаб тўхтатяпти. Бешта дастгоҳ ана шундай тўхтаб турса, салкам бир соат вақт бекор кетди демакдир. Йигирув цехи ишчилари ҳозир 8 дастгоҳни баравар бошқармоқдалар. Илғорлар тажрибаси бир йўла ўн дастгоҳни баравар бошқариш мумкинлигини кўрсатмоқда.

Бригада бошлиғи А. Исаева чиқиндиларни камайтириш юзасидан бошланган ташаббусга тўхталди. Пиширув-чийратув бўлимида чиқиндилар 50 процентга камайди. Ташаббусни кенг ёйиш керак.

— Ҳар бир ишчи коллектив манфаати йўлида ғайрат кўрсатиши керак, — деди у сўзини давом этиб. — Тўқувчи Мутина бир неча бор меҳнат интизомини бузди. Ишга кеч келди, топшириқларни бажара олмади. Меҳнат интизомини бузаётган тўқувчига нисбатан ҳеч қандай маъмурий чора кўрилмади. Бундай ишчиларни жамоатчилик муҳокамасига қўйиш керак. Сўз олган йигирувчи А. Пашенко эса ишчилар сменани топшираётганда машиналарнинг расолигига эътибор бермаётганликларини, кейинги сменада ишлайдиганлар машиналарнинг айрим қисмларини кўздан кечириш билан қимматли вақтларни бекор кетаётганини таъкидлади.

Йиғилиш қатнашчилари йигирув бўлими бошлиғининг ўринбосари Г. Қосимовнинг гапини диққат билан тинглашди. У ишлаб чиқариш жараёнида учраётган айрим нуқсонлар ва фойдаланиш мумкин бўлган имкониятларга тўхталди. Чунончи, чиқиндилар аралаштириб юборилляпти.

Фабрика коллективи Хатга жавобан ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва тежамкорликка алоҳида эътибор бериш юзасидан тадбирлар белгилади. Унда қуйидагилар кўзда тутилади.

Йигирув ишлаб чиқаришида дастгоҳ ва машиналардан унумли фойдаланиш туфайли маҳсулот ишлаб чиқариш 36 тонна кўпаяди, чиқинди 1969 йилдагига қараганда 5 процент камаяди. Хом ашёни тежаб-тергаб сарфлаш ҳисобига 40 тонна пахта тежаб қолинади. Ўраш пайтида ипнинг узилишини камайтириш ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш 9 тонна кўпайтирилади.

Тўқув ишлаб чиқаришида шлихта материаллар сарфлаш ўтган йилдагига нисбатан 10 процент кам бўлади. Нитепластикадан моки тайёрлашни йўлга қўйиш билан уни тайёрлашга кетадиган сарф-харажат 20 процент қисқартирилади. Жами 100 киловатт-соат электр энергия тежалади.

Т. ТЕШАБОЕВ,
Т. ЖАЛОЛОВ.

АНДИЖОН

ЯНГИ ТЕХНИКАГА СУЯНИБ...

АНДИЖОН машинасозлик заводининг коллективи КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва қишлоқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш ҳақида»ги Хатини зўр қониқиш билан кутиб олди. Бу Хат заводнинг барча цех ва участкаларида муҳокама қилинмоқда. Муҳокама кезида корхонанинг ўсиши, унғайишига оид ажойиб гаплар айтилмоқда. Қуйида биз ана шулар ҳақида ҳикоя қилмоқчимиз.

...Бу завод коллективи Андижонни дунёга танитди. Корхона тамғаси босилган дизель ва насослар жаҳон бозорига чиққанига анча бўлди. Эндиликда Андижон дизели 32 мамлакатда ишлаб турибди. Корхонанинг рентабеллик даражасини ошириш учун кураш мунтазам давом этмоқда. Беш йилликнинг ўтган тўрт йилида маҳсулот ишлаб чиқариш ҳажми ва реализация қилиш 18 процентга кўпайди. Олинган фойда 575 минг сўм бўлди. Шу муддат ичида ҳар бир ишчи ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқариш 14,4 процент ўсди.

Заводнинг ташаббускор коллективи пўлат қуйиш, пайвандлаш ишларини механизациялаштириш ва автоматлаштириш соҳасида катта ғалабани қўлга киритди. Кейинги йилларда ишлаб чиқариш жараёнларини такомиллаштириш ва янги техникани жорий қилиш бўйича 20 та тадбир амалга оширилди. Бундан ташқари ташкилий-техникавий тадбирлар плани муваффақиятли бажарилди. Фақат шу ишлар ҳисобига давлатнинг 870 минг сўми тежаб қолинди.

Янги ерларни ўзлаштиришда экскаваторлар ва планлаштирувчи машиналарга катта эҳтиёж сезилмоқда. Завод коллективи ана шуни ҳисобга олиб, экскаватор — планировка машинаси ишлаб чиқаришини ўзлаштирди. Янги машина канал тозалашда 50 кишининг ишини бажаради. Демак, бу машиналар ҳам келасида халқ хўжалигига катта фойда келтиради.

— Заводимизда экскаваторлар ва ўзиюрар кранлар учун секцияли тақсимлагич ишлаб чиқаришга алоҳида эътибор беріляпти, — дейди корхона директори А. Аникин. — Бултур 10 мингдан ортиқ тақсимлагич ишлаб чиқарилди. Бу йил 30 мингта ишлаб чиқарилади.

Ҳозир заводни реконструкция қилиш устида иш олиб борилляпти. Бу товар маҳсулоти ишлаб чиқаришни кўпайтириш имконини беради. Янги цехлар қад кўтаради. Янги ишчилар келади. Конвейер линиялар қурилади. Пластмассадан машина ва узел қисмларини тайёрлаш янада кўпаяди.

Токарь Ҳ. Воҳидовнинг ташаббуси билан поршень технологияси ўзгартирилди. Бу билан 500 норма-соат иқтисод қилинди.

Заводда бундай жонкуяр кишилар кўп. Улар улуғ Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига юксак мажбуриятлар олиб, мардонавор ишламоқдалар. Завод коллективи 4 ойлик планни муддатидан илгари — 22 апрелгача бажариш, пландан ташқари 300 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга аҳд қилди. Янги техникани жорий қилиш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш ва асосий фондлардан оқилона фойдаланиш йўли билан меҳнат унумдорлигини планга нисбатан 1,5 процент юқори кўтариш ҳамда бултургига қараганда 300 минг сўм кўп фойда олиш учун курашилляпти.

— Йил охиригача 648 тонна металл, 200 тонна ёқилғи ва 400 минг киловатт-соат электр энергия тежашни катта вазифа қилиб қўйдик, — дейди, биз билан суҳбатда завод партия комитетининг секретари А. Юнусов, — бу заводимиз коллективининг КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Хатига амалий жавоби бўлади.

А. ҚУРОНБОЕВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

БУХОРО

ИСРОФГАРЧИЛИК БЎЛМАЙДИ

Кончилар клубида йиғилиб, КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш ҳақида»ги Хатини ўқидик. Унда дилимиздаги гаплар айтилган эди. Ҳақиқатан ҳам конимизда меҳнат унумдорлигини ошириш учун талай имкониятлар бор. Ишчилар бирин-кетин минбарга чиқишди Айниқса, оператор Гулсара Султонқулова, пармаловчи Пўлат Раҳмоновларнинг мулоҳазалари кўпчиликка маъқул тушди. «Хатдаги гаплар бизга ҳам тегишли, — деди Султонқулова. — Бир қатра ҳам нефть ёки газ исроф бўлишига йўл қўймаслигимиз имкониятлари йўқ эмас. Битта мисол. Нефтни юклашда қанча исрофгарчиликка йўл қўйяпмиз. Ирмоқлардан дарёлар ҳосил бўлади. Агар бу исрофгарчиликка барҳам берилса, ҳар бир оператор ярим йилда 1,5-2 тонна нефть, бир неча минг куб метр табиий газ иқтисод қилиши мумкин».

Йиғилишда гапирганлар кўп бўлди. Ҳамма таклиф-мулоҳазалар жамланди. Зиммамизга янги мажбурият олдик.

Бундан кейин участка ва бригадаларда меҳнат интизомига қаттиқ риоя қилинади. Газчиларимиз 1970 йил биринчи квартал топшириғини 28 мартда бажаришади, пландан ташқари 5 миллион куб метр табиий газ, 1200 тоннадан зиёд нефть қазиб чиқарилади.

Коллективимиз меҳнатни илмий асосда ташкил этиш, материал ва маблағлардан тежаб-тергаб фойдаланиш ҳисобига йил охиригача минг-минглаб сўм иқтисод қилиб қолади. 40 минг киловатт-соат электр энергия тежаб қолинади. Рационализаторлик ва ихтирочилик таклифларидан камида 100 минг сўм фойда кўриш мўлжалланяпти. Бунга жавобан ҳар бир ишчи, инженер, техник ходим зиммасига шахсий мажбурият қабул қилди.

Нефть-газ кони районида қурилиш ишлари ҳам олиб борилмоқда. Шаҳрисабз — Қарши—Муборак—Қоровулбозор ер ости сув йўли, Ўртабулоқ—Муборак газопроводи қурилиши айниқса қизғин давом этмоқда. Қурувчи ва монтажчилар ўтган икки ой мобайнида 6 минг сўм иқтисодий фойда берадиган 10 та ихтирочилик таклифни ишлаб чиқаришга жорий этишган бўлса, йил охиригача яна 50 та таклиф ишлаб чиқаришга татбиқ этилади. Жами 60 минг сўм маблағ тежаб қолинади. Меҳнатга ижодий ёндошиб, ишда тежамкорлик учун курашаётган бригадаларимиз борган сари кўпаймоқда.

КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг Хатига жавобан коллектимиз ишлаб чиқаришнинг барча участкаларида ҳозирданоқ тежамкорлик учун курашни бошлаб юбордилар.

Н. МИХАНОВСКИЙ,
Бухоро область Қоровулбозор нефть-газ конининг бош инженери.

* *

ХОРАЗМ

КУН ТАРТИБИДА — ТЕЖАМ

Хоразм область партия комитетининг пленуми бўлиб ўтди. Пленумда КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг «Ишлаб чиқариш резервларидан фойдаланишни яхшилаш ва халқ хўжалигида тежамкорликка қаттиқ риоя қилиш тўғрисида»ги Хати юзасидан область партия ташкилотларининг вазифалари муҳокама этилди. Бу масала тўғрисида область партия комитетининг биринчи секретари М. Худойберганов доклад қилди.

Пленумда КПСС Марказий Комитетининг «Ярославль шаҳар партия ташкилотида партия йиғилишларини ўтказиш практикаси тўғрисида»ги қарори ва область партия ташкилотларининг вазифалари тўғрисида область партия комитетининг иккинчи секретари И. Дрижак доклад қилди. Ҳар иккала масала ишчанлик руҳида кенг муҳокама этилиб, тегишли қарор қабул қилинди.

Шунингдек, ўтган партия конференциясида коммунистлар билдирган таклиф-мулоҳазалар қандай бажарилаётганлиги тўғрисидаги ахборот ҳам тингланди.

Ф. ЗОҲИДОВ,
«Совет Ўзбекистони» мухбири.

РАВШАН Фатхуллаева Тошкент «Пластмасса» заводида 15 йилдан бери фидокорона меҳнат қилиб келяпти. Уни корхона коллективи ҳурмат қилади. Юбилей йилида зиммасига оширилган мажбурият олиб ишлаётган бу меҳнатсевар аёл смена топшириқларини муттасил ошириб адо этяпти.

И. Глауберзон фотоси.

САВДО ҚОИДАЛАРИГА РИОЯ ҚИЛИНСИН

Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетида

Савдо ходимлари харидорларга ширин муомала билан маданий хизмат кўрсатишга даъват этилганлар. Улар товарларни сотиш вақтида давлат томонидан белгиланган мавжуд қонун-қоидаларни тўла бажаришга мажбурдирлар. Тошкент шаҳридаги кўпгина савдо муассасаларида бунга яхши амал қилинаётгани ҳолда, айримларида совет савдоси қоидалари қўпол суратда бузилмоқда. Баъзи магазин ва умумий овқатланиш муассасаларида харидорлар ва хўрандаларнинг ҳақига хиёнат қилиш ҳоллари содир бўлмоқда.

Яқинда республика Халқ контроли комитети республика прокуратураси, Олий суди, Ўзбекистон ССР Ички ишлар министрлигининг масъул ходимлари ва жамоатчилик иштирокида Тошкент шаҳрида совет савдоси қонун-қоидаларига қатъий амал қилиш ҳақидаги партия ва давлат кўрсатмаси қандай бажарилаётганлигини текширди.

Текширилган 67 савдо ва умумий овқатланиш муассасаларининг деярли ҳар иккинчисида савдо қоидалари бузилиб, харидорларнинг ҳақидан уриб қолинаётганлиги аниқланди. Масалан, «Таштекстильшвейторг»нинг 64-магазинида (мудири Непряхин) харидоргир 15 та аёллар пальтосини яшириб қўйган. «Ташобувьторг»нинг 1-магазинида эса Чехословакия ва Японияда ишлаб чиқарилган 83 жуфт пойафзал ўтган йилда келтирилганига қарамай, ҳанузгача сотилмаган.

Баъзи магазинларда ўлчов приборлари, тарозилар, контроль кассалари ва дозаторларнинг аҳволи талабга жавоб бермайди. Юқоридаги камчиликлар ҳақида Тошкент шаҳар ижрокомининг савдо бошқармаси бошлиғи ўртоқ Орипов ва умумий овқатланиш бошқармасининг бошлиғи Сутягиналарга сигнал тушган. Лекин, улар бунга эътиборсизлик билан қараганлар. Мавжуд камчиликларни, бартараф қилиш ҳақида етарли қатъият ва принципиаллик кўрсатмаганлар. Кадрларни танлаш, тарбиялаш ва жой-жойига қўйишда ҳам жиддий камчиликлар рўй берган. «Ташлимводторг» ва Киров райпишчеторгида харидорларнинг ҳақига хиёнат қилгани учун ишдан бўшатилиши лозим бўлган шахсларни ҳимоя қилиб, аввалги лавозимларида қолдирилган. Аслида эса бу ларга нисбатан жиддий чора кўриш лозим эди.

Чилонзор ошхоналар трестининг 2-ошхонасига ўтган йилнинг март ойида Шукуров сотувчиликка ишга олинган. Аввал судланган бу шахс харидорлар ҳақига хиёнат қилгани учун яна жиноий жавобгарликка тортилди. Худди шу райондаги 3-буфетда сотувчи бўлиб ишлаётган Саидов ҳам эгри қўллиги учун қамалган эди, ўтган йили у яна жиноят устида қўлга тушган.

Ҳамма гап шундаки, савдо муассасалари раҳбарлари белгиланган қатъий нарх ва қоидаларга риоя қилиниши устидан етарли назорат ўрнатмаганлар. Мансабини суиистеъмол қилаётган, совет савдоси ходими деган номга доғ тушираётган, харидорлар дилини ранжитаётган эгри қўл шахсларга чора кўришда иккиланиш ва юзхотирчиликка йўл қўймоқдалар. Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, савдо ходимлари ўртасида тарбиявий иш олиб бориш шу куннинг юксак талаблари даражасида эмас. Савдо ташкилотлари ва муассасаларининг раҳбарларида принципиаллик, жанговарлик етишмайди. Улар бошчилик қилаётган коллективларда камчилик ва суиистеъмолга муросасизлик муҳити яратилмаган. Шунинг учун совет савдоси қонун-қоидаларини тўла-тўкис бажарилишига эришмоқ учун кенг жамоатчилик, савдо ташкилотларининг партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари, халқ контроли группаси ва постлари кескин кураш олиб бориши зарур. Шунингдек, республика Ички ишлар министрлиги, суд ва прокуратура органлари ҳам савдо қоидаларининг бузилиш ҳоллари содир бўлмаслиги учун ҳамда чайқовчиликка қарши курашни янада кучайтириб, уларнинг олдини олиш, давлат мулкини талон-тарож қилишга алоқадор ишларни тезда кўриб чиқмоқлари даркор.

Текшириш натижаси Ўзбекистон ССР Халқ контроли комитетида кўриб чиқилди. Савдо қоидаларининг бузилиши ва харидорлар ҳақига хиёнат қилишнинг олдини олиш учун ўз вақтида тегишли чора кўрмаганлиги учун «Ташлимводторг» директори ўртоқ Жалолов эгаллаб турган вазифасидан четлаштирилди. Савдо бошқармаси бошлиғи Орипов, шаҳар ижрокомининг умумий овқатланиш бошқармаси бошлиғи Сутягиналар эса жиддий огоҳлантирилди.

Комитет республика Савдо министрлигига савдо ташкилотларида содир бўлаётган юқоридаги ҳолларга чек қўйиш, савдо шоҳобчаларига сифатсиз маҳсулотлар юборилишига барҳам беришни топширди. Тошкент «Узторгодежда» ва «Узобувьторг» улгуржи савдо базалари, Киров райпишчеторги, Чилонзор район ошхоналар трестининг раҳбарларига юқоридаги камчиликларни тугатиш учун етарли чора-тадбир белгиламаганлиги учун тегишли чора кўриш вазифасини юклади.

Тошкент шаҳар халқ контроли комитети олдига халқ назорати органлари фаолиятини авж олдириб, назорат ишига кенг жамоатчиликни жалб қилган ҳолда харидорларни алдаш, кўзбўямачилик, суиистеъмол, хўжасизлик, талон-торожга йўл қўймаслик ва харидорлар ҳақига хиёнат қилиш ҳолларига чек қўйиш, совет савдоси қонун-қоидаларига тўла амал қилинишига эришиш вазифаси қўйилди.

Республикамизнинг жанубида ўрик қийғос гуллади.
В. Ем фотоэтюди. (ЎзТАГ).

ЎЛКАМИЗ ЗИЙНАТИ

МУТАХАССИС МАСЛАҲАТИ

Бу йил баҳорнинг қуруқ ва иссиқ келиши кутиляпти. Ҳаво узоқ вақт давомида илиқ бўлиши, нисбатан юқори даражадаги ҳарорат бодом, ўрик ва шафтолининг танасига эрта сув югуришига сабаб бўлиши мумкин. Бордию, ҳаво кескин совиб кетса, эрта пайдо бўлган ҳосил куртаклари ва очилган гуллар зарарланиши мумкин.

Бу йил об-ҳаво шароити ўзига хос келганлиги муносабати билан мевали дарахтлар ва токларнинг вегетациясини кечиктириш ҳамда нормал ўсиши ва ривожланишини таъминлаш мақсадида боғ ва токзорларда агротехника тадбирларини зудлик билан амалга ошириш зарур. Боғ ва токзорларда кўпроқ нам тўплаш, дарахтларнинг танаси ва шохларини оқлаш, ўғит солиш, кесиш ва шакллантириш, уларни зараркунанда ва касалликлардан ҳимоя қилиш, боғ ва токзорларнинг тупроғини ишлаш ана шу тадбирларнинг энг муҳимлари ҳисобланади.

Бу йил тупроқда нам етишмаслиги, у тез буғланаётганлиги сезилмоқда. Шу муносабат билан нам тўплаш мақсадида боғ ва токзорларни суғориш ва тўпланган намни сақлаб қолиш жуда катта аҳамиятга эга. Боғ ва токзорлар эрта баҳорда суғорилганда тупроқда ёзнинг биринчи ярмида етарли даражадаги нам сақланади, дарахтлар ва токларнинг танасига сув нормал югуради ҳамда улар нормал ўсади соғлом новдалар пайдо бўлади ва яхши гуллайди. Шўрхок ерларнинг тупроғидаги зарарли тузлар эса ювилиб кетади. Бундан ташқари, суғориш зараркунандаларни йўқотади ва вақтидан илгари бошланадиган вегетацияни тўхтатади. Тупроқда нам тўплаш мақсадида суғориш шартли суғориладиган жойлардаги, тоғ ва тоғолди районларидаги, қумлоқ ва тошлоқ ерлардаги боғ ва токзорлар учун айниқса фойдалидир. Чунки ана шу жойларда ёз даврида сув етишмайди.

Тупроқнинг шароитига қараб ҳар гектар боғ ва токзорга 1000 куб метрдан 1600 куб метргача сув қўйиш даркор. Бунда тупроқнинг бир-бир ярим метргача чуқурликдаги қатлами намланади. Шўрланган ерларга сувни бостириб қўйиш керак.

Айниқса шартли суғориладиган ва лалмикор районлардаги боғ ва токзорларни суғориш учун ёмғир сувидан тўла фойдаланиш лозим. Бунинг учун кўндалангига чуқур эгатлар олиш ва эне шу эгатлар ёрдами билан ёмғир суви оқимини тўхтатиш ҳамда тупроқнинг устки унумдор қатлами ювилиб кетишининг олдини олиш мумкин. Эрта баҳорда тўпланган намни сақлаб қолиш муҳим аҳамиятга эга. Бунинг учун тупроқ етилгач, боғ ва токзорларнинг қатор орасини чизеллаш ёки культивация қилиш зарур.

Мевали, айниқса данакли ва айрим ёнғоқ мевали (бодом) дарахтларнинг танасига сув югуришини кечиктириш, куртаклар эрта пайдо бўлиши ва барвақт гуллашининг олдини олиш мақсадида дарахтларга оҳак эритмаси (бир литр сувга 80 грамм оҳак, 5 грамм совун ва 50 грамм соз тупроқ қўшиб тайёрланади) пуркалади. Ҳавонинг ҳарорати бир кеча-кундузда ўзгариб туриши мевали дарахтларга зарарли таъсир қилишининг ва уларнинг танаси ҳамда шохлари куйишининг олдини олиш мақсадида икки қисм оҳак ва бир қисм тупроқ аралашмасидан тайёрланган эритма билан оқлаш лозим.

Ҳосилга кирган боғлардаги дарахтларнинг шохини кесиш, ёш боғларда эса дарахтларни шакллантириш муҳим агротехника тадбири ҳисобланади. Бу ишни амалга ошириш учун ҳар бир хўжаликда малакали кесувчилар ажратиш ва дарахтларни кесиш ҳамда шакллантириш ишини куртаклар пайдо бўлмасдан олдин қисқа муддатда тугаллаш даркор. Дарахтларнинг ҳосилдорлиги ва узоқ яшаши уларни кесиш ва шакллантиришга боғлиқдир. Бу усул дарахтларнинг қатор орасини ишлаганда механизмлардан самарали фойдаланиш имконини беради.

Қишда кўмилмаган токларни кесишни танага сув югурмасдан олдин тугаллаш лозим. Токлар кесилганда касал, яхши ривожланмаган ва тупни қалинлаштириб юборадиган новдалар олиб ташланади. Тик қилиб кўтарилган ва ҳосилга кирган токлар кесилганда ўсиш кучига қараб ҳар бир тупда 150 дан 250 тагача, сўри қилиб кўтарилган ва ҳосилга кирган токлар кесилганда эса ҳар бир тупда 200 дан 350 тагача бўғин қолдирилади.

Максимал даражада ҳосил олиш ва токзорлар учун ажратилган ердан самарали фойдаланиш мақсадида тупларнинг сийрак бўлиб қолишига барҳам бериш, уларнинг қалинлигини нормал даражага етказиш керак. Қуриганлиги ёки бошқа сабаблар билан олиб ташланган ток тупларининг ўрнига худди шу навдан экиш лозим. Экилган кўчатлар тўлиқ кўкариши учун уларни яхшилаб парвариш қилиш зарур.

Тўрт ешгача бўлган ёш боғларни ундаги дарахтларнинг ҳолатига ва ўсиш даражасига қараб ўғитлаш керак. Агар новдалар кам ўсиб чиққан бўлса, ҳар бир дарахт ҳисобига 4-6 килограммдан чириган гўнг, 50-100 граммдан азот, 30-60 граммдан фосфор солиш лозим. Ҳосилга кирмаган боғларга (тўрт ёшдан то ҳосилга кирадиган давргача) йил оралатиб ҳар гектар ер ҳисобига 60 килограммдан азот, 30 килограммдан фосфор ва 15 килограммдан калий солиш лозим. Бунда боғларнинг гектарига икки-уч йилда бир марта 10—20 тонна гўнг солиш тавсия этилади. Ҳосил бераётган боғларнинг гектарига 120 килограммдан азот, 60 килограммдан фосфор. 15-30 килограммдан калий ва икки-уч йилда бир марта 10-20 тоннадан гўнг солиш даркор.

Минерал ўғитларнинг самарасини ошириш учун уларни органик ўғитларга аралаштириб солиш керак. Кам унумли тупроқнинг кучини ошириш мақсадида дарахтларнинг қатор орасига баҳорда Никольсон нўхоти (ҳар гектар ерга 100 килограммдан уруғ сарфлаб) экиш ва уни июнь ойида кўклигича ҳайдаб ташлаш керак.

Ҳосилга кирган токзорларнинг гектарига 120 килограммдан азот, 90 килограммдан фосфор, 30 килограммдан калий солиш тавсия этилади. Ёш токзорларнинг гектарига юқорида кўрсатилган ўғитлар нормасининг ярми солиниши керак. Токзорларга ўғитлар эрта баҳорда, вегетация бошланмасдан олдин ва токларнинг қатор орасини ҳайдаш олдидан барча майдонга бир текис қилиб солинади.

Колхозлар ва совхозларда ҳар йили янги боғ ва токзорлар барпо қилинмоқда. Экилган кўчатнинг яхши кўкариши, ёш ниҳолларнинг ўсиши ва уларнинг ҳосилга кириш вақти, ҳосилдорлиги ва узоқ яшаши кўп жиҳатдан экиш олдидан тупроқнинг қай даражада сифатли қилиб тайёрланишига боғлиқдир.

Кўчатларни чуқурчаларга (агар улар бир ярим-икки ой олдин тайёрланган бўлса) эккан яхшироқ. Бордию, чуқурчалар тайёрланмаган бўлса кўчат чуқур қилиб юмшатилган тупроққа экилади. Янги боғ ва токзорларни катта массивларда барпо қилиш афзал, чунки бундай жойларда барпо қилинган боғ ва токзорларда механизмларни ишлатиш осон бўлади. Дарахтлар ва токлар суғормасдан ўстириладиган тоғли районларда кўчатни эрта муддатларда экиш айниқса муҳим аҳамиятга эга.

Тупроғи шўрланган ерларда боғ ва токзорлар барпо этиш учун аввал шўрни яхшилаб ювиш ва зовурлар тармоғини вужудга келтириш керак. Агар ер ботқоқлаган бўлса ва сизот сувлар ер юзасидан икки метрдан қамроқ чуқурликда жойлашган бўлса, бундай ерларни аввал қуритиш керак. Боғ ва токзорлар барпо қилиш учун тошлоқ ерлардан ҳам фойдаланиш мумкин. Бироқ, бундай ерларга аввал кўп йиллик ўтлар экиб, маданийлаштириш талаб этилади. Кўчатлар соғлом ва стандартли бўлиши лозим. Экиш олдидан кўчатларни яхшилаб текшириб кўриш, шикастланган ва синган илдизларини олиб ташлаш даркор. Кўчат экилгандан кейин, тупроқдаги намнинг кўп ё озлигидан қатъи назар, албатта сув қўйиш зарур. Ёш новдаларни ўсиш кучига қараб учдан бир ёки учдан икки қисмини кесиб ташлаш лозим.

Қиш илиқ келганлиги сабабли қишлайдиган зарарли ҳашаротлар сақланиб қолди. Вегетация даври бошланиши билан улар дарахтларни зарарлантириб, ҳосилга катта зарар етказиши мумкин. Шу сабабли дарахтларга заҳарли химиявий моддалар сепиш лозим. Масалан, олма дарахтининг ҳамма қисмига 8-10 процентли 30 номерли препарат (заводда тайёрланган нефть эмульсияси) концентрацияси пуркаш керак. 1 процентли ДНОК препарати қўшилган 5 процентли препарат пуркаш янада яхшироқ натижа беради. Эмульсияни хўжаликларда тайёрлаш ҳам мумкин. Бунинг учун веретен ёки солярка мойи, дизель ёнилғисидан фойдаланиш ҳамда эмульсиялаш учун мойга майдаланган тупроқ ёки совун қўшиш лозим. Веретен мойидан тайёрланган эмульсия 4-5 процентли концентрация ҳолида, солярка мойидан тайёрланган эмульсия 8 процентли концентрация ҳолида, дизель ёнилғисидан тайёрланган эмульсия эса 8-10 процентли концентрация ҳолида қўлланилади. Агар ана шундай эмульсияларнинг бирига 1 процентли ДНОК қўшилса, эмульсиядаги мойнинг миқдорини икки баравар камайтириш лозим. Беҳи дарахтларига таркибида 3 процентли 30 номерли препарат ва 0.7 процентли ДНОК бўлган эмульсияни пуркаш ҳаммадан яхшироқ натижа беради. Бу хилдаги пуркаш дарахтларни шира қурти тушишидан сақлайди ва уларнинг танасида доғ пайдо бўлишига йўл қўймайди.

Ўрик ва шафтоли дарахтларига доғ туширмаслик ва барги бужмайиб қолмаслиги учун куртак чиқармасидан олдин 3 процентли ва куртак чиқарганидан кейин 1 процентли бордосс суюқлигини пуркаш керак. Гилос дарахтлари бултур ҳашаротдан қаттиқ зарарланган бўлса, уларга 5 градусли оҳак-олтингугурт қайнатмаси пуркаш лозим. Токларга оидиум ва антракноз касаллигига қарши куртак чиқармасидан олдин юқоридаги оҳак-олтингугурт қайнатмаси ёки 1.5 процентли ДНОК пуркалиши зарур. Қайнатма ток тупининг ҳамма қисмига пуркалади.

Боғ ва токзорларда амалга ошириладиган барча агротехника тадбирларини ўз вақтида ва юқори сифатли қилиб ўтказиш керак. Фақат шундай қилинганидагина мева узумнинг ҳосили мўл бўлади.

**М. МИРЗАЕВ,
Р. БОРОЗДИН,
Ю. ДЖАВАКЯНЦ.**

Қишлоқ хўжалик фанлари кандидатлари.

ТУРЛИ КАСБ ЭГАЛАРИ

ФИДОЙИ

(ЛАВҲА)

Телефон жиринглади. Мирзааҳмад касаллик тарихидан бош кўтариб, трубкага қулоқ тутди:

— Навбатчи врач эшитяпти!

— Еттисой касалхона пунктидан безовта қиляпмиз. Ёрдамларингиз керак бўлиб қолди. Бемор ҳушига келмаяпти.

— Тезроқ олиб келинглар! — Мирзааҳмад трубкани қўйди. У ҳар эҳтимолга қарши ҳамширани чақириб, нималарнидир тайинлади.

Орадан кўп вақт ўтмай ташқарида «тез-ёрдам» машинаси келиб тўхтади. Беморни ичкарига олиб киришди. У ҳушсиз ётарди. Ранги эса докадай оқариб кетганди. Жароҳат оғир, бунинг устига бульдозерчи кўп қон йўқотган.

. . . Операция муваффақиятли ўтди.

Бу Сирдарё область касалхонаси бош врачи Мирзааҳмад Ҳамидов фаолиятидан кичик бир лавҳа, холос. Аввало, бош врачнинг иш куни уйидан, ҳали остонадан нарига ўтмасданоқ бошланади. Вазира умр йўлдошини ҳар гал ишга кузатаркан, унинг бугун ҳам ярим тунгача беморлар боши устида парвона бўлишини, ё бирор қишлоққа оғир беморни кўргани кетиб қолишини хаёлидан ўтказади, унга меҳр билан боқиб қолади.

Мирзааҳмад ёшликдан, ҳали студентлик йилларидан бошлабоқ астойдил ишлашга кўниккан. У йиллар ҳам кўз очиб-юмгунча ўтди-кетди.

Ишга тақсимлаш пайти. Даволаш факультетининг декани Султон ака Долимов:

— Мирзааҳмад, сени институтда олиб қолсак, деган ниятдамиз. Нима дейсан? — деб сўраб қолди.

— Икки-уч йил ишламоқчийдим, Султон Аминович, — деди Мирзааҳад устозининг юзига тик қарашга ботинмай.

— Бу фикрингиз ҳам тўғри. Ҳеч қаршилигим йўқ. Агар ёрдамимиз тегадиган юмуш чиқиб қолса, тортинмай бемалол келаверинг.

Султон ака уни эшиккача кузатиб қўйди: — Униб-ўсган қадрдон институтингизни унутманг, — қўшиб қўйди Мирзааҳмад билан хайрлашаркан.

Мирзааҳмад бундан етти йил муқаддам Тошкент медицина институтини тугатиб, Мирзачўлга ишга келганди. Уни область касалхонасига врач қилиб тайинлашди.

Ҳали-ҳали эсида. У ишлайдиган бўлим пастаккина, тор хонага жойлашганди. Касалхонада атиги 180 ўрин бор эди. Беморлар даволанаётган бино мутлақо талабга жавоб бермас, бўлимларда замонавий ускуналар етишмас эди. Лекин ёш врач Мирзааҳмадни бундай оғир шароит, қийинчиликлар чўчита олмади.

Кейинчалик касалхона учун янги бинолар қурилди. Бўлимлар янгидан-янги медицина ускуналари билан жиҳозланди. Мирзааҳмаднинг тажриба ва малакаси ошиа борди. Унинг қўлидан кўпгина беморлар шифо топиб кетди. Ёш врач коллектив орасида обрў-эътибор қозонди.

. . . Мана, у хаёл денгизига чўмган. Амалга оширилган ишларни такрор-такрор ўйлайди. Бўлғусиларини режалайди. Касалхона учун яна 300 ўринли янги бино қуриш керак. Малакали врачлар сафини кенгайтириш лозим. . .

Сирдарё область касалхонасининг бош врачи Мирзааҳмад Ҳамидов энди ўттизинчи умр баҳорига қадам қўйди. Ҳали унинг гўзал баҳорлари олдинда. У ана шу баҳорлар сари, азиз одамлар сари ошиқади, уларга пешвоз чиқади.

Р. ШОҒУЛОМОВ.

АРМУҒОН

В. И. Ленин туғилган куннинг 100 йиллиги шарафига бошланган умумхалқ мусобақасида пешқадамликни қўлдан бермай келаётган Оржоникидзе районидаги «Октябрь» колхозининг азамат чорвадорлари беш йилликнинг сўнгги йили топшириқларини муддатидан илгари бажариш учун курашмоқдалар.

Колхоз чорвадорлари бу йил она-Ватанга 480 тонна сут, 55 тонна гўшт етказиб бериш мажбуриятини олганлар. 29 тонна гўшт сотилиб, ярим йиллик план 53 процент адо этилди. Сут етиштиришда ҳам яхши кўрсаткичларга эришилди. 65 тонна сут шаҳарликларга жўнатилди.

Сут булоғининг кун сайин мавжланишида пешқадам соғувчиларнинг ҳиссаси катта бўлмоқда. Баҳира Булдурова, Ҳадича Назирқулова, Сабоҳат Қистаубоева каби комсомол-ёшлар ҳар бош соғин сигирдан кунига 9-10 литрдан сут соғиб оляптилар. Ферма пешқадами Баҳира 19 бош соғин сигирдан бу йил пландаги 43 тонна ўрнига, 53 тонна сут соғиб олиш учун курашмоқда.

«Октябрь» колхози чорвадорларининг аҳди улуғ. Улар доҳий юбилейи кунигача 120 тонна сут, 40 тонна гўшт, 8000 дона тухум ва 800 килограмм жун тайёрлашга аҳд қилишган.

**Ф. ИСАЕВ,
И. РУСТАМОВ,**

ТАШАББУС

Республика «Билим» жамияти ҳузуридаги қишлоқ хўжалик билимларини пропаганда қилиш совети қишлоқ хўжалиги меҳнаткашларига илмий-фан ютуқларини етказиш борасида актив қатнашиш мақсадида яхши ташаббус бошлади. Бу ташаббусга биринчи бўлиб Ўзбекистон ССР Фанлар академиясининг Ўсимликлар тажриба биологияси институтининг олимлари қўшилдилар.

Олимлар кейинги йилларда пахта ҳосилдорлигини ошириш ва маҳсулот таннархини камайтиришга муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Ҳозир Ўсимликлар тажриба биологияси институтининг Н. Назиров, Р. Раҳмонов, А. Раҳимов, Э. Узенбаев, Р. Азимов каби олимлари Сирдарё области колхоз ва совхозларининг далаларида бўлиб, кўклам экиш кампанияси олдидан деҳқончилик илмига оид лекция ўқимоқдалар, суҳбатлар ўтказмоқдалар.

Р. АБДУЛЛАЕВ.

САТИРА ва ЮМОР

МОЙДЕК ЁҚИБ, ТОШДЕК БОТИБ...

ФАРҒОНА район матлубот жамияти правлениеси раиси Усмон Ҳамралиевнинг қилмишлари баъзи бир кишиларга мойдек ёқса, жамоатчиликка тошдек ботяпти. Аввалги йили шунақа қилиқлари ҳамманинг жонига теккач, юқорига мурожаат қилишган эди. «Ўзбекбирлашув»дан ревизор келиб Қ. Нишонов, М. Ҳайдаров, И. Ҳусаиновлар мудир бўлган магазинларни нақ уч ой текшириб, жуда катта камомад топди. Ҳамма ишнинг тепасида У. Ҳамралиев турганлигини аниқлаб, уни ишдан олиш ҳақида тавсиянома ҳам ёзиб кетди.

— Кўрамиз, қани ким ишдан кетар экан! — деди раис икки қўлини биқинига қўйиб.

— Кўрсак, кўраверамиз, — дейишди харидорлар ҳам бўш келмай. Уч ой сурди-сурди бўлди-ю, аммо Сочидан курортдан қайтган Ҳамралиев яна кимларнингдир ҳимояси билан раислик лавозимида қолаверди:

— Хўш, энди аҳволларинг қалай! — деб қўйди у шикоятчиларга қараб.

— Тавба. . . — деб ёқа ушлаб қўйишди харидорлар.

У. Ҳамралиевнинг қариндоши бўлмиш М. Мансуров жуда катта камомад келтириб энди қаёққа қочсам экан деб кўзи тўрт бўлиб турган эди, раис уни Водил матлубот жамиятининг омборчиси қилиб тайинлади-да:

— Ёзсаларинг бира тўла ёзинглар... — деб ўдағайлаб қўйди.

Ҳайратда қолган жамоатчилик:

— Тавба! — деб ёқа ушлаб қолаверди. Шундан сўнг У. Ҳамралиев дарҳол укасига енгил машина олиб берди, пишиқ ғиштдан дабдабали қилиб участка қуриб берди. «Заготконтора» базасининг мудири Т. Тожибоев қаллоблик билан қўлга тушганди, раис унинг ишини ҳам эсон-омон тинчитиб:

— Ана ёзсаларинг буни ҳам қўшиб ёзинглар! — деб мақтанди яна. Миндон қишлоқ Советидаги сельмаг мудири Т. Мирзабадалов яқинда ўн тонна унни чайқов баҳосида пуллаб турганда қўлга тушди. Раис унинг ҳам кўнглини кўтариб:

— Чумчуқдан қўрққан тариқ экмайди... — деб орқасини силаб қўйди.

Хуллас, У. Ҳамралиев харидорлар билан ўчакишиб, кўнглига нима маъқул келса ўшани қилиб юрибди. Шунинг учун ҳам магазинлардан камёб молларни кўпинча тополмайсиз, чайқовдан топасиз. Район марказидаги чайқов бозори эса матлубот жамиятининг филиалига айланиб бораётганидан ажабланмоқдамиз.

С. ДЕВОНАЕВ,
инженер.

ТАЛВАСА

(ҲАЖВИЙ ҲИКОЯ)

Мужгонийнинг қўли бугун ҳам ишга бормади. Биров ўласи қилиб тепгандай, аъзойи-бадани қақшаб оғрийди. Боши ари қамалиб қолган хумдай ғувиллайди. Дам-бадам кўнгли озади.

Бир коса муздек қатиқ бўлса қани. Иложи бўлса, шу ернинг ўзида узала тушса-ю, полга бағрини бериб ётса. Гўё унинг бу ҳолатига хотини Оқилахон сабабчи. Шунинг учун бўлса керак, уни ғойибона кўз олдига келтириб, еб юборгудай ўқрайиб қаради. «Бугун сен билан очиқ гаплашаман. Шунча чидаганим етар, бас!»

Кейинги пайтлари кўпроқ ичиб қўйса, юрагини аллақандай ваҳима босар, яхши ухлай олмасди. Бунинг устига, овози таниш кишилар унинг кўзига кўринмай орқа-воротдан нималарнидир қулоғига пичир-пичир қилар, шивирлашарди. Икки-уч кундан бери эса бу пичир-пичир, шивир-шивирлар тобора зўрайиб, қулоққа жиддий ва аниқ эшитиларди: «Эркакман деб юрибсиз-да, Мужгоний! Хотинингиз уйда бўлмайди. Уйдан эрта кетасиз-у, кечқурун кайф билан қайтиб ҳеч нарсадан хабарингиз йўқ».

Мужгоний юрагининг аллақаери ғаш бўлиб, ҳеч кимга бир нарса деёлмас, аламиниароқдан олар эди...

Бундан ўн-ўнбеш йил олдин бошига шляпа кийиб, бўйнига галстук тақиб сипо юрадиган Мужгонийни кўрганлар унга ҳавас билан тикилишарди. Қадди-қомати келишган, катта-кичик билан хушмуомила бу йигит номи чиқиб қолган тузуккина мутахассис эди.

Ишлаб чиқаришга бир-иккита янгилик киритиб, мукофотлар олдию, айниди-қолди. Шундан кейин саломга ҳам зўрға алик олди, маҳаллага ҳам аралашмай қўйди. Ўзига муносиб улфатлар топди, кунда-кунора ишдан ширакайф қайтадиган бўлди.

Мужгоний бугун яна алам каламушлари юрагини кемириб ишдан қайтаркан, магазин ёнидаги доимий оғайнилари билан дўппи ҳидлаб, «юз-юз»дан икки марта отди-ю, уйга қийшайиб келди. Эшик ичкаридан берк. Унинг юраги ўз-ўзидан ҳовлиқиб кетди.

У эшикни зарб билан кетма-кет тепди. Эшик очилиб, ичкаридан Оқилахон кўринганида Мужгоний кўзини сузиб: «Биз ҳам кирсак мумкинми?» дегандай истеҳзоли илжайди.

— Хеч шу ичкиликсиз ўтадиган кун борми? Юрагимни қон қилиб юбордингиз-ку! — деди хотини зарда билан терс ўгирилиб. Бу Мужгонийга бугунги «тантанали кеча» учун кириш қисми бўлди, албатта.

...Ярим кечага борганда Оқилахон қуруқ тухмат, ўринсиз таъналардан қутулиш йўлларини ўйлаб, йиғлай-йиғлай, диванга суянганича ухлаб қолди. Мужгоний ҳам кайфи бир оз тарқаб, жавраб чарчади шекилли, ётишга тараддудланди. Эшикни қулфлаб, ёстиқ тагига пичоқни, каравот остига эса болта келтириб қўйди. Назарида, хотини, аллакимлар билан тил бириктириб уни ўлдиришмоқчи. Ҳар эҳтимолга қарши тайёргарлик кўриб қўйиши керак. Уйқуси келмай, хаёли аллақаёқларга олиб қочади. Таниш овозлар яна уни тинч қўйишмайди. Яна ўша гап, яна ўша кўнгилсизлик. У қўрқув аралаш кўзини чирт юмиб, бошини ёстиқ остига яширди. Бироқ овозлар пасайиш ўрнига тобора зўрайиб, «Ишонмасанг, буёққа қара» дейишди. Мужгоний ёстиқ остидан бошини чиқариши билан «тап» этган товуш унинг фикрини бўлди.

У ҳушёр тортиб, у ёқ-бу ёққа олазарак қаради.

— Ким?

— Биз, — стол устидан эркакча товуш эшитилди. Мужгоний у ерга қараса, иккита пашша турибди, холос. Уларга тикилиб қараган эди, бири олдинги қўлини бир-бирига ишқалаб бошини, иккинчисини, оёғи билан қанотини силаб бир думалади-ю, бинойидек одам бўлиб қолди. Одам бўлганда ҳам қанақа денг? Иккови ҳам форма кийган йигитлар. Шапкалари, елкаларидаги тилларанг погонлари ўзларига бир ярашганки...

Йигитлар «кечирасиз» деб, чаққонлик билан бир сакраб столдан пастга тушишди.

Мужгоний ўтирган жойида қотиб қолди.

— Сизлар ҳам кечирасизлар, — деди у бир оз ўтгач, ўзини қўлга олиб, — ҳечқандай рухсатсиз, кечаси менинг уйимга киришга қандай ҳаддингиз сиғди? Ҳеч бўлмаса, эшикни тақиллатиш керак, бу ерда аёл киши бордир ҳам демабсизлар! Эшикни сизларга ким очди?

— Биз эшикдан кирмадик, — деди қўлини шимининг чўнтагига тиққан йигит кулимсираб.

— Хўш, бўлмаса, қаердан?

— Дераза тирқишидан.

— Қандай қилиб?

— Жуда осон! Хоҳласангиз сизга ҳам ўргатиб қўйишимиз мумкин, — деди ҳалиги йигит ва чўнтагидан бир шиша арoқ олиб, «тақ» этиб столнинг устига қўйди-да, сўзида давом этди, — биз бир думаласак пашша бўламиз ва хоҳлаган еримизга бориб, хоҳлаган ишимизни қила оламиз.

— Жуда ажойиб каромат-ку! — деб юборди. Мужгоний негадир оғзининг таъноби қочиб.

— Ҳа, жуда ажойиб! — тасдиқлаб қўйишди йигитлар баравaрига.

Мужгоний уларга қараб туриб, ўйланиб қолди: «Мен ҳам уларнинг ҳунарини ўрганиб олсам ёмон бўлмасди. Бир думалаб пашша бўлардим-да, банкка кириб, анча пул олиб чиқардим. Ундан кейин улфатларимнинг бошидан истаганча ароқ қуяр эдим».

— Хўш, нима мақсадда келдинглар? — деди у каравот четига ўтириб.

— Бизни... шу уйда турувчи бир аёл таклиф этган эди, — деди стулда оёғини узатиб ўтирган йигит.

— Менинг хотиним-а?

— Билмадик. У бизга эрим йўқ уйда деган эди шекилли? — ўтирган йигит елкасини қисиб, стаканларга ароқ қуяётган ўртоғига қаради. У ҳам ўртоғининг гапини бош қимирлатиб маъқуллади.

— У билан кўпдан бери танишмисиз?

— Кўпдан бери танишмиз. Биз паркда танишганмиз. Кечқурун томошадан қайтаётсак, учраб қолдию, қўярда қўймай, бизни шу ерга...

— Ҳа, ҳа! Мужгоний кўзини катта очиб, кўрсаткич бармоғи билан диванда ётган хотинини кўрсатди, — мана шу аёл денг?

— Худди шу, — ўтирган йигит ўрнидан туриб, Оқилахон томон юра бошлади. Шериги эса стакандаги ароқларни шишага қайтариб солди-да, сакраб столга чиқди.

У ғазабдан титраб, қўлини секин болтага узатди.

— Шошманг, биродар! Сизга ҳунаримизни ўргатайлик, — деди стол устидаги йигит.

Мужгоний «керак эмас!» деб, ўқрайиб қараган эди, у офтобда қолган сариёғдек секин-секин юпқалашди-ю, кўздан ғойиб бўлди. «Ҳеч бўлмаса буниси қочмасин» деб, унинг шеригига қараган эди, у ҳам шундай кўздан йўқолди.

— Ҳали сен ўз ўринг қолиб...

— Мужгоний болтани ҳавода ўйнатиб, жон-жаҳди билан хотинига ташланди.

...Мужгоний бир неча кундан сўнг ўзига келиб қараса, касалхонада ётибди. Касалхона бўлганда ҳам бунақасида ётмаган сира. Деразаларига темирдан панжара тутилган. Эшикларида махсус қулф. Касалларнинг кўриниши одамга ўхшайди-ку, гап-сўзида тайин йўқ. Биттаси йиғласа, биттаси кулади. Мужгоний ҳеч нарсага тушунмай, ёнида ётган ранги синиқ кишини гапга солди:

— Қаеринг оғрийди, оғайни?

— Жигарим. Жигарим шишиб кетган.

— Бу нимадан бўлади?

— Нимадан бўларди? Ичкиликдан-да!

Бу қанақа касалхона ўзи?

— Жиннихона-ку, билмайсанми, шуни ҳам, жинни?

Мужгоний йиғлаб юборди...

Искандар РАҲМОНОВ.

Рассом ҳандаси

Кимнинг кетидан навбатга турай, болам?

Бу ёққа келавер, шу ерга ул қурамиз.

ХАТЛАРИНГИЗГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

ЧОРА КЎРИЛДИ

Поездга кечикаётган эдик, шошилиб «98-06 ТНВ» номерли такси машинасини тўхтатдик. Шофёр аввалига «қанча берасанлар» деди. Биз саволига ҳайрон бўлдик. Кейин «счёт машинаси қанча кўрсатса, шунчада», дедик. У бизга бўлмағур сўзларни айтди...

Газетхонлардан келган ушбу хат текшириб, чора кўриш учун Ўзбекистон ССР автомобиль транспорти министрлигига юборилди. Министрликнинг редакцияга ёзишича, хатда айтилган воқеа тасдиқланган. «98-06 ТНВ» номерли машина ҳайдовчиси А. Багомянц айбига тўлиқ иқрор бўлган ва келгусида бу каби камчиликка йўл қўймасликка ваъда қилган. А. Багомянцга қаттиқ хайфсан эълон қилинган. Хат автоколонна шофёрлари ўртасида муҳокама қилинган.

«СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«ҚАЛЛОБ»

Газетанинг шу йил 7 март сонида юқоридаги сарлавҳа остида босилган мақолада «Октябрь» ресторанининг буфетчиси Анвар Бўрихўжа Аброров ва «Баҳор» ресторанининг буфетчиси Николай Толстовнинг харидорлар ҳақига қиёнат қилаётгани ёзилган эди.

Тошкент шаҳар ресторанлар тресги маъмуриятининг редакцияга хабар қилишича, мақолада келтирилган фактлар тасдиқланган. Мақола «Октябрь», «Баҳор» ресторанларининг коллективи ўртасида муҳокама қилинган. Келгусида бу каби камчиликларга йўл қўймаслик учун бир қатор тадбирлар белгиланган. Буфетчи А. Аброров ва Н. Толстовлар ишдан олинган.

САТИРА ва ЮМОР

ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЧЕТ ЭЛЛАРДАГИ ДЎСТЛАРИ

Чет мамлакатлар билан дўстлик ва маданий алоқалар Ўзбекистон жамияти барча қитъалардаги кўпгина давлатларнинг печатлари босилган мактубларни ҳар кун оляпти. Ёшлар, кексалар, ҳар хил касбдаги кишилар тинчлик ва тараққиёт учун олиб бораётган курашлари тўғрисида ҳикоя қилиб, республикамизда қандай янгиликлар бўлаётганлигидан хабар беришни сўрайдилар. Шу мактубларнинг деярли ҳар бирида Ленин юбилейи ҳақидаги сатрлар ҳам бор.

Йироқ Нигериядан жамоат ташкилотларининг ташаббуси билан «Совет республикалари ҳафтаси» ўтказишга қарор қилинганлигини хабар бердилар. «Ленинча миллий сиёсат сизнинг ҳаётингизга қандай таъсир қилганлигини кўрсатувчи материалларни юборишингизни сўраймиз» дейилади мактублардан бирида. Африкадаги яна бир мамлакат — Угандадан ҳам айни бир вактда шу мазмунда хат олинди. Бу хатда Ўзбекистонда халқ маорифига бағишланган фильмни юборганликлари учун миннатдорчилик билдирилган. Бу фильм Ленин кунларини ўтказишда жуда қўл келди. У маҳаллий телевидение орқали кўрсатилди, студентлар ўртасида муҳокама қилинди.

Яман Араб Республикасининг аҳолиси ҳам Ленин юбилейи арафасида ўзбек дўстлари ҳаёти билан чуқуррок танишмоқда. Бу мамлакатнинг жамоат арбоблари Ўзбекистонга бағишланган махсус кеча ўтказдилар. Кеча иштирокчиларига республика халк хўжалиги ва маданиятининг гуркираб ривожланишида ўз ифодасини топган совет халқларининг дўстлиги тўғрисида араб ва инглиз тилларида чиқарилган журналлар ҳамда китобчалар тарқатилди.

Сан-Францискодан таниқли америкалик олим, профессор Холланд Робертс тошкентликларни табриклаб мактуб йўллади. У ўз мактубида антисовет пропагандага қарши тобора кескин курашаётган АҚШ прогрессив кучларининг активлиги ўсганлигини фахр билан таъкидлайди. Совет Иттифокига бағишланган кеча ўтказилаётган вақтда жоҳил ёшларнинг ҳамда яҳудийлар ўнг қанотидан ашаддий фашистларнинг баъзи бирлари бизнинг йиғилишимизни бузишга уринган эди. Аммо уларга қатъий зарба берилди». — деб ҳикоя қилади профессор.

Холланд Робертснинг илтимосига кўра Сан-Францискога Ленин юбилейига бағишланган материаллар юборилди. Булар орасида Совет хокимияти йиллари мобайнида республика ҳаётидаги туб ўзгаришларни тасвирлаган «Ленин йўлидан» номли фотосуратлар ҳам бор.

Чет эллардан олинаётган хат-хабарларнинг сон-саноғи йўқ. Буларга жавобан Ўзбекистоннинг ҳаёти, эришилаётган оламшумул ғалабалар тўғрисида мактублар ҳам юборилмоқда. (ЎзТАГ).

КИНО ЯНГИЛИКЛАРИ

Александр Довженко номидаги Киев киностудиясида «БРИТАНКА ҲАҚИДАГИ ЎЙЛАР» фильми суратга олинди. 1919 йил. Украина халқ қўзғолони гирдобига ғарқ бўлган бир пайт. Шафкатсиз жанг борарди. Қон тўкиш, хоинлик. Атрофда ажал изғиб юрибди. Мамай ўзининг ёшликдаги дўсти кулоқнинг ўғли Андрей Середенко билан ёмон муносабатда. Середенко эндиликда Деникин армиясининг офицери. Тақдир тақозоси билан у яна Мамай билан учрашади. «Ўлдирасанми?»— деб сўрайди Андрей. «Мен сизни юз марта ўлдирганман»,— деб жавоб беради Мамай. Андрей бу гапларнинг мағзини чақади ва ўзини-ўзи отишга қарор қилади.

1922 йили чет элга қочиб кетаётган Бухоро амири қишлоқда ўзининг хазинасини яшириб кетган, деган гап тарқалган эди. Мана, орадан 13 йил ўтди. Аммо ҳеч ким ўша яширин бойликни топиб олгани йўқ. Хазина ҳақидаги гап афсонага айланиб кетган. Бироқ амирнинг ҳамтовоқлари бу бойлик ҳақида эртаю-кеч ўйлайдилар, унинг қаерга яширилганини ҳам билардилар. Бир куни босмачилар гарнизон шаҳардан чиқиб кетганини билиб, қишлоққа бостириб кирадилар. Гусевнинг жонбозлиги туфайли айғоқчилар саросимага тушадилар. Иззат ва унинг дўстлари душманнинг асосий кучларини ер билан яксон қилади. Қачонлардир амир томонидан ўғирланган бойликлар ҳақиқий эгаларига қайтарилади. «КЎҲНА МАЧИТДАГИ УЧРАШУВ» деган бу фильм тожикистонлик киносанъаткорлар томонидан ишланган.

БАРнинг Қоҳира кинокомпаниясида суратга олинган фильм «ПОЧТАЧИ» деб номланган. Бунда Мисрнинг яқин ўтмиши, ҳали қишлоқларда хурофот ҳукмронлик қилаётган давр ҳақида ҳикоя қилинади. Фильмнинг марказида қишлоқ почтачиси Аббос Ҳусайн образи туради. Қоҳирадан келган Аббос дастлаб қишлоқ ҳаётига кўниколмайди. У ўзини овунтириш учун қўл остидаги ҳамма хатларни очиб ўқий бошлайди. Икки севишганнинг хати қўлига тушиб қолади. Почтачини бу ёшлар ўртасидаги самимий муҳаббат жалб этади. У ҳар сафар уларнинг хатларини ўқиб чиқишни одат қилади. Кейинчалик эса севишганларнинг ички ишларига ҳам аралашиб кетади.

Суратларда: «Британка ҳақидаги ўйлар», «Кўҳна мачитдаги учрашув» ва «Почтачи» фильмларидан кадрлар.

Жазоирда ишлаётган совет геологлари маҳаллий халқларга янги конларни очишда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Суратда: олмаоталик Анатолий Красников қидирув ишлари олиб бормоқда. ТАСС фотохроникаси.

ЧЕТ ЭЛЛАРДА

ЯНГИЛИКЛАР
ХАБАРЛАР
ВОҚЕАЛАР

УЧРАШУВЛАР

БЕРЛИН. (ТАСС). Германия Демократик Республикаси Министрлар Советининг Раиси Вилли Штоф билан Германия Федератив Республикасининг федерал канцлери Вилли Брандт ўртасидаги учрашувнинг техникавий ва протокол масалаларини тайёрлашга вакил қилинган делегациялар бугун Германия Демократик Республикаси ҳукуматининг таклифига мувофиқ учрашувни 1970 йил 19 мартда Эрфурт шаҳрида (Германия Демократик Республикаси) ўтказишга рози бўлишди.

• • •

НЬЮ-ЙОРК, 13 март. (ТАСС). Яқин Шарқдаги аҳволни сиёсий йўл билан бартараф этиш масаласи юзасидан СССР, АҚШ, Франция ва Англиянинг Бирлашган Миллатлар Ташкилотидаги вакилларининг кеча навбатдаги учрашуви бўлиб ўтди.

НИГЕРИЯ ҚОРАЛАМОҚДА

ЛАГОС. Нигерия матбуотида босилиб чиқаётган мақолаларда ва хабарларда Жанубий Родезияни «республика» деб эълон қилган Родезия ирқчиларининг янги ғайри-қонуний ҳаракатига норозилик билдирилмоқда.

Ҳукумат органи бўлган «Морнинг пост» газетаси бундай деб ёзади: «Африкаликларнинг ҳуқуқларини ваҳшийларча поймол қилаётган Смит режимининг мустаҳкамланиши империалистик давлатларнинг ва аввало ирқчилар исёнини бостириш учун ҳеч бир чора кўрмаган Англиянинг айбидир». Африкадаги бошқа мустамлака территориялари сингари Жанубий Родезия ҳам золимлар зулмидан дарҳол озод қилиниши лозим, деб таъкидлайди газета.

«Нью Найжириэн» газетаси бутун мустақил Африкани ирқчиликка қарши бир ёқадан бош чиқариб, иш кўришга ва баҳамжиҳат ҳаракат қилишга чақиради. «Бу нарса — муваффақиятимизнинг гарови бўлади», деб таъкидлайди газета. Англия билан АҚШ, деб ёзади «Нью Найжириэн» газетаси, «Африка қитъасидаги миллий озодлик ҳаракатларини бўғиб ташламоқ учун бу ерда ирқчилар маконини ташкил этишдан манфаатдордирлар» «Биз Англия билан АҚШнинг иккиюзламачилик сиёсатига ишонмаймиз, чунки улар ўзларининг ирқчиларнинг иттифоқчилари эканликларини амалда фош қилдилар».— деб ёзади «Найжириэн обсервер» газетаси. Родезия проблемаси — Африканинг ўзигагина хос проблема бўлиб қолмай, у бутун инсониятга тааллуқли проблемадир.— деб таъкидлайди газета.— Ошкора фашизм бемалол иш кўраётган бир пайтда жаҳон аҳли бемалол қараб тура олмайди. Тараққиёт ва демократия идеалларини қадрловчи ҳамма кишилар Африка баданидаги ана шу иллатли шишни биргаликда йўқотиш учун бирлашишлари керак».

ФУЛБРАЙТНИНГ РЕЗОЛЮЦИЯСИ

ВАШИНГТОН, 12 март. (ТАСС). Сенатнинг ташқи ишлар комиссияси раиси У. Фулбрайт конгресснинг рухсати бўлмай туриб Америка қуролли кучларидан Лаос осмонида ва ерида ўтказиладиган ҳарбий операцияларда фойдаланишни тақиқловчи резолюцияни тақдим этди.

«Президент Лаосда эълон қилинмаган ва яширинча олиб борилаётган урушда Қўшма Штатларнинг қуролли кучларидан фойдаланаётган бир пайтда, деди у, сенат жим турмаслиги керак».

ТИКРИТИЙНИНГ АЙТГАНЛАРИ

БАҒДОД. 12 март. (ТАСС). Бағдод радиоси Ироқ революцион қўмондонлиги кенгаши раисининг ўринбосари ва БААС партияси бош секретарининг ўринбосари Саддам Ҳусайн Тикритийнинг Ироқ информация агентлигига топширган баёнотини эшиттирди. Тикритий мамлакатнинг шимолидаги аҳвол билан боғлиқ бўлган ҳамма масалалар 11 мартда ҳал этилганидан кейин Ироқдаги араблар билан курдлар ўртасидаги қардошлик муносабатлари тикланганлигини айтди. Ана шу чора принципиал, сиёсий ва конституцион қарор бўлиб, араблар билан курдлар ўртасидаги қардошларча муносабатларни таъминлайди» деб таъкидлади.

МЕҲНАТ ВА КАПИТАЛ

◆ 11 март куни бутун Италияда Энэл электр энергетика компанияси ишчи ва хизматчиларининг 24 соатлик забастовкаси бошланди. Меҳнаткашлар янги коллектив шартнома тузилишини талаб қилишмоқда.

◆ Эльзас калий конларининг 10 минг ишчиси 24 соатлик забастовка ўтказди. Касаба союзларининг шахта маъмурияти билан олиб борган музокараларидан конкрет натижа чиқмагач ана шу забастовка эълон қилинди. Иш ташлаганлар иш куни қисқартирилишини талаб қилишмоқда.

◆ 11 март куни Ливерпуль портининг докерлари иш ҳақи оширилишини талаб қилиб забастовка эълон қилишди. Бу забастовка натижасида портда 17 кема туширилмаганича туриб қолди.

◆ Эквадорда Элой-Альфаро-Фрео темир йўл узелининг ишчилари қонунга хилоф равишда ишдан бўшатилган ўртоқлари ўз ўрнига қайтариб олинишини талаб қилиб ишга чиқишмади.

◆ Капитал мамлакатларида синфий кураш кенгайиб бормоқда. Карочи порт ишчилари ва Чили қишлоқ хўжалик меҳнатчилари ишга чиқишмаяпти. Австралия, Колумбия ва бошқа мамлакатларда ҳам забастовкалар бўлиб ўтганлиги тўғрисида хабарлар олинмоқда. Капитал мамлакатларининг меҳнаткашлари ўз ҳуқуқлари учун актив кураш олиб бормоқдалар. (ТАСС).

«ОЛТИН МАЪБУДА» ТАҚДИРИ НИМА БУЛАДИ?

«СССР—ЖАҲОН ЧЕМПИОНИ»

Мексикада жаҳон чемпионати бошланишига ҳали анча вақт бор. Лекин италиялик радиоэшитувчилар яқинда футбол бўйича 1970 йил жаҳон чемпиони унвонини олиш учун 16 команданинг «шиддатли жангига» гувоҳ бўлишди. Улар 45 минут давомида Туриндан олиб берилган репортажни тингладилар. Репортаж кўплаб футбол мутахассислари ва электрон ҳисоблаш машинаси (ЭҲМ) ёрдамида олиб борилди. Командаларнинг барча имкониятларини ҳисоблаб чиққан машина СССР терма командасига энг яхши баҳо берди.

Репортаж давомида студия бевосита Италиянинг ва бошқа мамлакатларнинг таниқли футбол мутахассислари билан алоқа қилиб турди. Жумладан, репортажни тинглаётганлар «Милан» командасининг тренери Рокко ҳамда Норвегиядан Гуннар Нордал, Уэльсдан Жон Чарльз ва бошқаларнинг мулоҳазаларини эшитиб туришди.

Кичик группалардаги командаларнинг саралаш ўйинлари ҳақида деярли янги фикр айтилмади. Робот ҳам, кишилар ҳам лоқайдлик билан чорак финалчиларга Бразилия, Англия, ГФР, Италия, СССР, Уругвай, Мексика ва Болгария командаларини кўрсатишди. Ярим финалчиларни аниқлашда ҳам зиддият бўлмади: СССР — Уругвай, Италия — Мексика, Бразилия — Болгария, ГФР бўлса жаҳон чемпиони Англия устидан ғалаба қозонади, деб кўрсатилди.

Ниҳоят ярим финал учрашувига ҳам навбат келди. Бунда СССР—Бразилия, ГФР—Италия билан беллашадиган бўлди. Мутахассисларнинг фикрича, Бразилия командаси СССР терма командасига нисбатан анча катта имкониятларга эга. Иккинчи командаларнинг учрашувига келганда эса мулоҳазалар тенг иккига бўлинди. Яъни мутахассисларнинг ярми ГФР ғолиб чиқади деса, ярми Италия ютади деди. Шу орада электрон ҳисоблаш машинаси ҳам гўё маълумотларини жамлаб бўлди: таблода «СССР—ГФР» ёзуви кўринди. Демак, финалда СССР билан ГФР терма командалари беллашади.

Эшиттириш катнашчиларига энг сўнгги савол берилди:

— Учинчи ўрин учун курашда ким ғолиб чиқади ва Жюль Римэ номидаги кубок — «Олтин маъбуда»га ким эга бўлади?

Мутахассислар учинчи ўринни Бразилия терма командасига беришди. Кубокни эса ГФР командаси олади, дейишди. Бироқ, ЭҲМ бу масалада ҳам уларнинг фикрига қўшилмади: биринчи ўрин учун курашда СССР терма командаси ГФР командаси устидан ғолиб чиқиб, «Олтин маъбуда»нинг эгаси бўлади... деган хулоса чиқарди.

Шундай қилиб электрон машина ўз вазифасини адо этди. Эшиттиришнинг жонли гувоҳлари эса бу тахминлар ҳақида шундай фикр билдиришди:

— Иккинчи ўринни ГФР, тўртинчи ўринни эса Италия командасига берган машина ҳам анойи эмас. Унинг тахминида жон бор...

— Компьютер (ЭҲМ) биз мутахассислардан фарқли ўлароқ совет футболчиларининг чемпионатга жиддий тайёрланаётганини ҳам ҳисобга олган бўлса керак.

— СССР терма командасининг Бразилия футболчилари устидан ғалабасига ажабланмаса ҳам бўлади. Ахир ютиш учун биргина ошиқ тўп киритишнинг ўзи кифоя-да.

— Компьютер, афтидан руслар учун қайғуряпти!

Электрон ҳисоблаш машинаси мутахассислар қалбига ғулғула солиб қўйди. Лекин ким ҳақу, ким ноҳақ фақат Мехикодаги олишувлардан кейингина маълум бўлади.

(АПН).

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

Тошкент телестудиясининг ҳафталик программаси

16 МАРТ, ДУШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент** кўрсатади. 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Қўғирчоқ телетеатри. **Рус тилида:** 18.45 — «Советский воин» (тележурнал). 19.35 — «Ленин Лондонда» (телефильм). **Узбек тилида:** 19.45 — Янгиликлар. 20.00 — Шеърият мухлисларига. 20.15 — Бадиий фильм. 21.45 — Москва Ғ. Ғулом. «Шум бола». (Телеспектакль. Тошкентдан олиб кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва.** 21.45 — **Тошкент: «Бир планетада»** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Душанба** кўрсатувлари.

17 МАРТ, СЕШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва.** 17.55 — **Тошкент** кўрсатади. **Рус тилида:** 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Қўғирчоқ фильм. 18.25 — Сирдарё ГРЭСи — зарбдор қурилиш. 18.45 — **«Театр ва мухлислар»** (бадиий фильм). **Узбек тилида:** 20.15 — Ўн минут музика. 20.25 — Янгиликлар. 20.40 — Қишлоқ хўжалик билимлари университети. 21.10 — Экран куйлари. 22.00 — **Москва,** Ғ. Ғулом. «Шум бола» (телеспектаклнинг иккинчи қисми. Тошкентдан олиб кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 **Москва** кўрсатувлари. 22.00 — **Тошкент** кўрсатди.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — Дўстларимиз куйлари. 20.40 — Беш йиллик илгорлари. 21.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 21.30 — Телефильм.

18 МАРТ, ЧОРШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент** кўрсатади 18.00 — Янгиликлар. **Узбек тилида:** 18.10 — «ЮЛДУЗЧА», 18.45— Иқтисод ва тежамлилик учун. 19.00 — «Оқ олтин» ўлкаси қўшиқлари. 19.40 — Янгиликлар. 20.00 — **Москва.** 00.30 — Хоккей бўйича жаҳон биринчилиги. ЧССР — СССР (Швециядан олиб кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент** кўрсатади. **Рус тилида:** 18.00 — Болалар учун эшиттириш. 18.30 — «Апшерон қўшиқлари». 18.50 — Спорт янгиликлари. 19.30 — Опера тарихидан саҳифалар. **Узбек тилида:** 20.10 — Ҳужжатли фильм. 21.00 — Ёш ижрочилар концерти. 21.40— **«Анна Каренина»** (бадиий фильмнинг 1-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Фрунзе** кўрсатувлари.

19 МАРТ, ПАЙШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент** кўрсатади. **Рус тилида:** 18.00 — Янгиликлар. 18.15 — Болалар учун фильм-концерт. 18.45 — Дўстлик қўли. **Узбек тилида:** 19.05 — Ўзбекистон композиторларининг хор капелласи учун ёзган асарлари. 19.45 — Янгиликлар. 20.00 — Театр ва ёшлар. 21.00 — **«Тирик мурда»** (бадиий фильмнинг 1-серияси). 22.15 — **«Узбекистон чорвадори».**

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Душанба** кўрсатади.

19.45 — **Москва** кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент** кўрсатади. **Рус тилида:** 20.55 — Телефильм. 22.00 — Эстрада куйлари.

20 МАРТ, ЖУМА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

17.55 — **Тошкент** кўрсатади. **Рус тилида:** 18.00 — «Ёшлик» студияси кўрсатади. 18.40 — Янгиликлар. 18.55 — Композитор И. С. Бах туғилган куннинг 285 йиллигига бағишланган эшиттириш. **Узбек тилида:** 19.40 — «СИҲАТ-САЛОМАТЛИК» тележурнали. 20.00 — Янгиликлар. 20.35 — Кўчаларимизда тартиб ва хотиржамлик бўлсин. 20.55 — **«Тирик мурда»** (бадиий фильмнинг 2-серияси). 22.00 — «БЎСТОН» тележурнали. 23.45 — **Москва** кўрсатади. 00.30 — Хоккей бўйича жаҳон биринчилиги. СССР — ШВЕЦИЯ. (Швециядан олиб кўрсатилади.)

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

13.00 — **Москва** кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

20.00 — **Тошкент** кўрсатади.

21 МАРТ, ШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент** кўрсатади. **Узбек тилида:** 10.00 — Телеминиатюралар. 10.40 — **«Остонангда»** (бадиий фильм). 12.00 — **Москва** кўрсатувлари. 16.55 — **Тошкент** кўрсатади. 17.00 — Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ПАХТАКОР» — «ШАХТЕР» (Донецк) учрашуви. 18.45 — Янгиликлар. 19.00 — Наврўз лирикаси. 20.00 — **Москва** кўрсатади. 21.00 — Янгиликлар. 21.05 — Футбол бўйича СССР биринчилиги. «ДИНАМО» (Тбилиси) — «ДИНАМО» (Киев) учрашуви. 23.00 — Рангли телевидение: Мультипанорама.

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

15.30 — **Москва** кўрсатувлари. 20.00 — **Тошкент** кўрсатади. «ЧАШМА». 20.40 — Узбек куйларидан концерт. 21.30 — **«Анна Каренина»** (бадиий фильмнинг 2-серияси).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

18.00 — **Душанба** кўрсатади.

22 МАРТ, ЯКШАНБА

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент** кўрсатади. 10.00 — Гимнастика. **Рус тилида:** 10.20 — Болалар учун кинофильм. 10.35 — **«Уйлаб топ».** 11.05 — Бадиий фильм. **Узбек тилида:** 12.30 — Музика алифбеси. 13.00 — «Биз Ильич набиралари». **Рус тилида:** 18.00 — Мультфильм. **Узбек тилида:** 19.50 — **«Ёшлик»** студияси кўрсатади: **«Ғазалхон ёшлигим».** 20.40 — Ўн минут музика. 20.50 — Телеминиатюралар (такрорий кўрсатув). 21.30 — «АХБОРОТ». 22.00 — Наврўз байрами. 23.45 — **Москва** кўрсатади. 00.30 — Хоккей бўйича жаҳон биринчилиги СССР — ФИНЛЯНДИЯ. (Швециядан олиб кўрсатилади).

ИККИНЧИ ПРОГРАММА

12.00 — **Москва** кўрсатувлари.

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

17.00 — **Фрунзе** кўрсатувлари.

ИЗОҲ: Тошкентдан ўқув кўрсатувларини биринчи ва иккинчи программалар орқали Душанба куни соат 11.30 ва 18.00; Сешанба куни 12.00 ва 18.00; Пайшанба куни 11.30 ва 18.00; Шанба куни 12.00; Якшанба куни эса 10.00 дан кўришингиз мумкин.

РАДИО

БУГУН

6.15 — Тонгги концерт. 8.25 — Лирик концерт. 9.30 — Қувноқ қўшиқлар. 10.10 — «Дугоналар» радиожурнали. 11.15 — Ж. Леклер. Скрипка ва фортепьяно учун соната. 11.30 — Куйлардан-қўшиқларга. 12.15 — Область театрлари артистларининг концерти. 13.30 — Оперетта артистларининг концерти. 15.10 — «Правда» газетаси обзори. 15.20 — «Фан ва турмуш» радиожурнали. 16.10 — Радио эшитувчиларнинг талабларига мувофиқ концерт. 17.20 — Уйғур куйлари. 17.50 — «Партия ходими минбари». 18.00 — «Кекса санъат усталари». Али Хўжаев. 19.20 — Ўзбек операларидан парчалар. 20.00 — «Лениннома» программаси. 20.30 — Оммавий қўшиқлар. 21.00 — «Социализм мамлакатларида». 21.10 «Баҳор табассуми». Музикали — адабий композиция. 22.20 — «Шанба оқшомида» деган концерт. 23.10— «Куйлар тинглаб дам оламиз».

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

БУГУН

БИРИНЧИ ПРОГРАММА

9.55 — **Тошкент кўрсатади.**
Узбек тилида 10.00 — **«ЭКРАН ХАНДАСИ».** 10.40 — **«Зося»** (бадиий фильм). 12.00 — **Москва кўрсатади.** 19.15 — **Тошкент кўрсатувлари.**

12.00 — **Тошкент.** Ўқув кўрсатувлари.

16.55 — **Тошкент кўрсатади.**
Узбек тилида: 17.00 — Севимли ёзувчиларингиз. Адҳам Раҳмат. 18.00 — Цирк томошалари. 19.15 — **Москва кўрсатади.** 20.45 — **Тошкент кўрсатади.** 21.15 — **«Душман гирдоби»** (бадиий фильм).

УЧИНЧИ ПРОГРАММА

19.15 — **Душанба кўрсатади.**

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 14/III да **Севилия сартароши.** 15/III да **Этик кийган мушук** (кундузи). **Оққуш кўли** (кечқурун).

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 14/III да **Шоҳ Эдип.** 15/III да **Олтинчи июль** (кундузи). **Конли сароб** (кечқурун).

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 14/III да **Навоий Астрободда.** 15/III да **Фарғона тонг отгунча.**

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — **«СУВДАГИ ЖОЗИБАЛАР»** янги аттракциони.

КИНО

Гапиравеpишсин — «ВОСТОК», «ДРУЖБА», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун).

«Мерседес» муаммоси — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ» (кундуз ва кечқурун). НАВОИЙ номли (эрталаб соат 10, кундуз 12.2 да).

Омонат уй — «СПУТНИК» (жуфт соатларда), «МОСКВА» (кундуз ва кечқурун). «ЧАЙКА» (эрталаб соат 10, кундуз 12, 4, кеч 8 ва 9.40 минутда).

Раққоса (эрталаб соат 11, кундуз 1 да). **Қирқ биринчи йил олмалари** (кундуз соат 5 да). **Учовлон** (кундуз соат 3, кеч 7 ва 9 да). — САНЪАТ САРОЙИ.

Виннету — аппачлар сардори — «ЧАЙКА» (кундуз соат 2 ва кеч 6 да).

Менинг ҳаётимсан — (Ўзбек тилида) — НАВОИЙ номли (кундуз соат 4 ярим ва кеч 7 да).

МАРКАЗИЙ «ПАХТАКОР» СТАДИОНИДА
14 март кундуз соат 5 да, 15 март кундуз соат 3 да СССР биринчилиги учун «ЧЕРНОМОРЕЦ» (Одесса)— «ПАХТАКОР» (Тошкент) «А» класс командалари ўртасида

ФУТБОЛ

АЛИШЕР НАВОИЙ НОМЛИ УЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА
20, 22 март кеч соат 7 да

БИР ПАРДАЛИ БАЛЕТЛАР ПРЕМЬЕРАСИ

• • •

М. АШРАФИЙ

ТЕМУР МАЛИК

Прологли, 3 кўринишли симфоник балет қисса
Либретто — Мухтор АШРАФИЙники.

• • •

А. БЕРЛИН.

ФАРҲОД ЖАСОРАТИ

Хореографик қисса
Либретто — Акбар МУМИНОВники.

• • •

С. ЮДАКОВ.

ТИРИК АЛАНГА

Бир пардали балет
Либретто — А. АНДРЕЕВА ва Н. СТУКОЛКИНАларники.

14, 15 март кунига сотилган билетлар ярайди.

Редактор М. ҚОРИЕВ.

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Орган Центрального Комитета Компартии Узбекистана, Верховного Совета и Совета Министров Узбекской ССР.

Бизнинг адрес ва телефонлар: ТОШКЕНТ «ПРАВДА ВОСТОКА» кўчаси № 26. Редактор — 336545. Редактор ўринбосарлари — 337914, 339323. Масъул секретарь — 334455, Масъул секретарь ўринбосарлари — 337283. Партия турмуши — 333469. Марксизм-ленинизм назариясини пропаганда қилиш — 331455. Халқаро ҳаёт —331216. Саноат капитал қурилиш ва транспорт — 334780. Совет қурилиши — 333258. Қишлоқ хўжалиги — 337604. Адабиёт ва санъат — 332036, 337221. Фан, мактаб ва олий ўқув юртлари — 334451. Маҳаллий ахборот ва спорт — 332347. Оммавий ишлар ва хатлар - 338679, 333553. Иллюстрация — 334524. Стенографистка —337343. Корректура — 337162. Эълонлар — 338142. Коммутатор — 330249, 330250, 330251, 330252, 330253, 330254, 330255, 330256, 330257, 330258. ОБЛАСТЬ МУХБИРЛАРИ, Андижон —48—85. Бухоро 3—31—42. Қарши —38—42. Нукус —42—62. Самарқанд 31—972. Термиз 23—27. Урганч 34—55. Гулистон —22—09.